

BOŽÍ SLOVO

VSTUPNÍ SLOVA

*Z příkázání tvých rozumnosti jsem nabyt, a protože všeliké cesty
bludné nenávidím. Svíce nohám mým jest slovo tvé, a světlo
stezce mé. (Ž 119, 104–105)* *Amen*

PÍSEŇ č. 119 Blahoslavení lidé čistých cest (1–4)

MODLITBA

Svatý Bože, ty jsi ve svém Synu přišel za námi, abychom my
směli přicházet za tebou. Poslal jsi jej, abychom my se měli ke komu
utíkat, když nás a naše blízké sevře úzkost, když nás přemáhají obavy
nebo tíží nějaké trápení. Shromáždili jsme se i před tebou, abychom tě
společně oslavovali a chválili. Jsme tady a s pokorou čekáme, že nás
zasáhneš svým slovem, že nás povzbudíš i napomeneš.

Ke komu jinému bychom šli, Pane? Ty máš slova věčného
života. Proto tě dnes prosíme: Přijmi nás a skloň se k nám ve své milosti.
Promluv k nám a dej, ať odcházíme s vírou ve tvou moc a lásku, s vírou,
která je s to zapalovat k víře i jiné.

Společně se modlíme: Otče náš...

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z První knihy Mojžíšovy, ze
3. kapitoly, verše 6. až 12., 17. až 19. a verš 21.:

Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu...

Adamovi řekl: „Uposlechl jsi hlasu své ženy...“

*Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožené suknice
a přioděl je.*

PÍSEŇ č. 673 Dej odvahu včas slyšet

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Listu Židům, 4. kapitoly, 12. a 13. verš:

Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce. Není tvora, který by se před ním mohl skrýt. Nahé a odhalené je všechno před očima toho, jemuž se budeme ze všeho odpovídat.

Sestry a bratří, žijeme dnes v době zaplavené slovy. Vedle všech těch slov lidských je tu však také slovo Boží, které do naší doby také vstupuje a promlouvá do ní a které soudí všechna ta naše lidská slova i naše činy, naše myšlenky a nejskrytější touhy. Protože Boží slovo je živé. Jím byl stvořen svět, ono se stalo v Ježíši Kristu tělem a také dnes k nám promlouvá mocí Ducha svatého. Boží slovo není nic zastaralého, historického, není to muzejní exponát nebo nějaký starý text z dávných dob. Není to ovšem ani jen jedno z mnoha slov dnešní doby, naopak se od nich zásadně odlišuje: Boží slovo je slovo, které je zároveň čin. Když Bůh mluví, zároveň jedná, něco se děje. Bylo to tak při stvoření světa, bylo to tak v Ježíši Kristu a je to tak i dnes, když k nám Boží slovo promlouvá a proměňuje skutečnost našeho světa.

Bez Božího slova by nebylo kázání, nebyla by církev, nebyla by víra. Boží slovo je pro nás tou nejzákladnější skutečností, se kterou máme co do činění. Právě Boží slovo jsme si zvolili za měřítko všech svých činů. Anebo vlastně naopak, Boží slovo si zvolilo nás, probudilo v nás víru a my jsme poznali, že si na nás činí nezadatelný nárok, chce být směrovkou našich životů a dodávat nám sílu, útěchu i kritickou zpětnou vazbu.

Když je to ale tak důležitá veličina, kde to Boží slovo vlastně je? Kde ho můžeme nalézt, slyšet, jak ho poznáme? Každá jednoduchá odpověď na tuto otázku je špatná. Nelze jednoduše říct: Boží slovo je tady nebo tam, otevři si Bibli na straně 286 a přečti si Boží slovo, zajdi v neděli do kostela a uslyšíš Boží slovo, ztiš se doma v modlitbě a Bůh ti promluví v srdci. Boží slovo není nikde natrvalo fixované. Boží slovo, to je samotný Bůh, přítomný ve svém slovu. Boží slovo je Bůh sám, s celou svojí mocí. A Bůh není fixovaný na jedno místo, na nějaký text,

na určitý čas v týdnu. Bůh mluví, kdy a kde se mu zlíbí. Stejně tak i Boží slovo je zcela svobodné. Tak jako Duch vane, kam chce, tak také Bůh mluví tehdy a tam, kde chce on sám, a člověk mu nemůže přikázat, aby promluvil právě teď. A už vůbec si člověk nemůže osobovat, že bude sám mluvit či psát Boží slovo. Člověk může Boží slovo tak akorát zvěstovat – s pokorou a nadějí, že se k jeho slovům Bůh sám přizná.

Boží slovo tedy nelze jednoduše ztotožnit ani s Biblí, ani s kázáním, ani s církevními ustanoveními, ani s výnosy papeže. Boží slovo je živé a přidává se k lidským slovům tam, kde samo chce promluvit. Pro člověka naprosto nevypočitatelně, a to znamená: překvapivě. Boží slovo k nám přichází v podobě překvapivého zaslíbení, anebo také v podobě překvapivého soudu. Někdy tam, kde to čekáme, jindy tam a tehdy, kdy to vůbec nečekáme: v situaci nouze a krize jako slovo útěchy a povzbuzení, v momentech hrdosti a úspěchu jako varování či kritika. Může to být při čtení Bible, může to být při slyšení kázání, ale může to být i jinde a jindy a nemusí to být pro všechny stejně a pro všechny zároveň. Boží slovo oslovuje každého člověka extra, je to slovo zaměřené velmi osobně na každého z nás. Proto přichází rozmanitě, téměř s neomezenými možnostmi.

To neznamená, že všechno, co slyšíme, by bylo možné považovat za Boží slovo. Největší pravděpodobnost ho zaslechnout je tam, kde se čte a vykládá Bible, kde se lidé scházejí, aby sdíleli svoji víru. Kdo chce slyšet Boží slovo, ten by si na to měl ve svém životě udělat čas, poctivě poslouchat, hledat, ptát se, zápasit o zaslechnutí a porozumění, skládat si dohromady jednotlivé zkušenosti, střípky a slova.

Bůh však nemluví jen tam, kde si člověk udělá čas. To, že Bůh mluví zcela svobodně, kde on sám chce, také znamená, že neexistuje situace, do které by Boží slovo nemohlo vstoupit. V našem životě neexistuje žádná situace, žádný moment, kdy bychom se dostali mimo dosah Božího slova, do jakéhosi Božího autu či Božího vakua. Neexistuje žádná situace, do které by Boží slovo nemělo co říci, neexistuje žádná situace, která by pro Boží slovo byla irelevantní. V každé situaci našeho života – ať už něco děláme, anebo si jen něco myslíme či plánujeme, stojíme pod kritickým okem Božího slova. Boží

slovo na nás klade nárok, chce, abychom se chovali jako ti, kdo ho slyší, chce vyvolat svůj účinek.

Nelze se tedy konejšit tím, že Bůh je daleko, že ho obyčejné věci a naše obyčejná rozhodnutí nezajímají, že zasahuje jen ve významných případech. Že ho nezajímá, co člověk dělá, když jde nakupovat, když večerí doma s rodinou, když jede do práce, když má sraz s přáteli, když usíná. Stejně tak se ale není třeba obávat, že Bůh je daleko, když bychom ho chtěli mít blízko – třeba když nám je zle, když ležíme sami nemocní v posteli, když už nezvládáme to, co jsme zvládali dřív, když stárneme, když se nám nedaří, když nezastáváme žádné důležité funkce ve společnosti. Bůh je zde, i když se nám to někdy nezdá. Je blíž, než bychom si možná leckdy mysleli. A vidí hlouběji, než je nám to leckdy příjemné. Boží slovo proniká až do lidské duše a ducha, až do morku kostí, až do hlubin srdce, do našich nejtajnějších plánů a tužeb. A právě tam nám má co říci a chce, abychom ho poslouchali. Chce vyvolat reakci, chce, aby se člověk začal chovat jako ten, který slovo slyší. A tak nás neustále volá k zodpovědnosti a vybízí nás k rozhodnutí: zda se přiznáme k tomu, co od nás Boží slovo očekává, a budeme se chovat jako věřící, anebo zda to odsuneme, přeslechneme, odložíme a budeme se fakticky chovat jako neslyšící a nevěřící. Boží slovo nás v každé situaci vybízí k rozhodnutí, k jasnému životnímu postoji, ne jen k vyznávání ústy, ne jen k zaškrtnutí kolonky 'křesťan' při sčítání lidu, ale k jasnému nasměrování celého našeho života. Boží slovo je akce, čin, a totéž chce vyvolat u nás.

Slovo Boží je živé, mocné, ale také ostřejší než jakýkoli dvousečný meč. My každodenně používáme kuchyňské nože, které mají jen jedno ostří. A také u Božího slova máme rádi hlavně tu jednu jeho stranu: to velké ANO k člověku, slovo útěchy a pomoci, slovo povzbuzení a naděje. Takové Boží slovo jistě je, ale není to všechno. Z dvousečného meče Božího slova nejde udělat kuchyňský nůž. Nelze si Boží slovo upravit tak, aby nám pohodlně sedlo do ruky. Kdo chce slyšet nebo zvěstovat jen tu pěknou polovinu, dělá si z Božího slova falešnou útěchu, takové to nic neříkající 'to bude dobrý'. To pak zůstává jen prázdné konejšení, sladké řeči a nezávazné sliby, ztrácí se hloubka, důležitost a vážnost Božího slova. Nic naplat, Boží slovo bývá často nepohodlné, protože má právě dvě ostří: jednak to velké ANO k člověku,

ale je v něm také velké NE k lidskému hříchu, k lidskému neposlušání a neposlušnosti, k lidské nevěře. Boží slovo není jen útěšné evangelium, ta dobrá zpráva, ale také nesmlouvavý soud. Ostřeji než dvousečný meč proniká až do morku kostí a do hlubin srdce a tam soudí naše úmysly i činy. Takže ani sami v sobě neskryjeme nic před ostřím Božího slova. Člověk má často dost propracovaný způsob, jak něco zakrýt před ostatními, a často ještě propracovanější způsob, jak něco zakrýt sám před sebou. Ne tak před Božím slovem. Před ním jsme nazí a zcela odhalení, tak jako byli nazí Adam s Evou v ráji. A nikdo z nás na tom není tak dobře, aby někde v nás neřalo do živého také to Boží NE, ta dráždivá a nepříjemná strana Božího slova, která odhaluje naše chyby a nevěrnosti, která odkrývá všechny ty situace a ta rozhodnutí, kdy jsme se právě nezachovali jako slyšící a věřící. Není nikdo mezi námi, kdo by se za něco nemusel před Bohem stydět.

Adam s Evou to řešili fíkovými listy. Tak to ovšem dopadá, když člověk sám chce zamaskovat své provinění. Člověk zakrytý fíkovým listem – vypadá trapně. Jako by ten list ještě více zdůrazňoval, že je zač se stydět. Každý člověk se snaží nějak zakrýt svá provinění. Ale dopadáme stejně jako Adam s Evou. Až když Hospodin sám přikryje naše přestoupení, je to k žití, je to k světu, dá se žít bez studu. Dál vede až před Bohem vyznané provinění a jím přikrytá vina. Božímu NE se člověk nevyhne. Jediná cesta vede přes vyznání, že Bůh má pravdu. Je třeba neschovávat se, ale přijmout Boží kritiku. Je třeba sami sobě i druhým nezakrývat, že Boží slovo dovede říci i NE, a je třeba to pokorně ustát.

Když ale každého z nás někde zasahuje to Boží NE, pak na druhé straně stejně tak pro každého z nás platí také to velké Boží ANO. Tak jako jsme v každé situaci pod kritickým okem Božího slova, právě tak pro nás v každé situaci platí také přívětivá stránka Božího slova, která vyvádí z hříchu, staví na novou cestu a otevírá novou naději. Boží slovo nás oslovuje a zasahuje, soudí i napřimuje. Je to Bůh sám, komu se budeme zodpovídat ze svého slyšení a neslyšení. Ale je to právě také Bůh sám, kdo bude mít nad námi to poslední slovo. Je to to stejné Slovo, které se stalo tělem. To poslední Boží slovo k člověku je – ANO. Amen

MODLITBA

Bože, před tebou stojíme, zcela odhalení ve svých slovech i skutcích. Sud' nás, Hospodine, ty sám přikryj naše přestoupení a buď nám milostiv, prosíme. Amen

PÍSEŇ č. 417 Zachovej nás při svém slovu

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Hospodine, z tvého slova poznáváme, co je dobré a co zlé, co prospívá a co škodí. Prosíme, dej, ať tvé slovo zní světem a ať ho lidé slyší.

Prosíme za pokoru – dej, ať si dokážeme přiznat své chyby, vyznat je před tebou i před druhými a omluvit se.

Prosíme za lásku – dej, ať dokážeme milovat lidi okolo sebe i sami sebe navzdory všem chybám.

Prosíme za odpuštění – dej, ať dokážeme odpouštět i odpuštění přijímat.

Prosíme za poctivost – v jednání i v myšlení.

Prosíme za odvahu – abychom jen nekývali, ale dokázali nazývat věci pravými jmény.

Prosíme za sílu – abychom dokázali pokračovat navzdory chybám a nezdarům.

Prosíme za víru – abychom žili svůj život jako ti, kteří slyší tvé slovo.

Prosíme za otevřenost – abychom se neuzavírali sami do sebe, ale nacházeli cestu k druhým.

Prosíme za naději – abychom věděli, kam směřujeme.

Prosíme, buď se všemi, kterým něco z toho chybí. Provázej nás svým slovem, ved' nás k pokání a skrze pokání k nové radosti. Daruj nám jistotu, že přes všechna NE smíme slyšet také tvé velké ANO k nám v Ježíši Kristu, našem Pánu. Amen

POSLÁNÍ

Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst. (Mt 4, 4b)

POŽEHNÁNÍ

Ať vás Boží milosrdenství provází, abyste šli dobrou životní cestou.

Ať vám dává svobodu, abyste se nebáli a ničemu neotročili.

Ať vás přidržuje, abyste byli stálí a pevní.

Ať vás inspiruje, abyste byli pravdiví a věrní.

Ať vám dělá život krásným, abyste přijímali i rozdávali lásku a naději. Amen

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dáti

ČÍM SPÍŠE

VSTUPNÍ SLOVA

*Přistupme, klaňme se, klekněme, skloňme kolena před
Hospodinem, který nás učinil. Uslyšíte-li dnes jeho hlas,
nezatvrzujte svá srdce. (Ž 95, 6. 7b–8a) Amen*

PÍSEŇ č. 95 Nuž Pánu zvučně zpívejme

MODLITBA

Pane Bože, často bolestivě zjišťujeme, že právě tam, kde jsme si mysleli, že jsme silní, že máme vše pod kontrolou a že všechno zvládáme, že právě tam jsme slabí a bezradní: ať už jde o zdraví, o naše plány do budoucna, o naše vztahy nebo o věci, které máme. V takových chvílích voláváme k tobě, když už nemáme, kam se obrátit. Často až pak si na tebe vzpomene. Prosíme, dej nám odvahu se modlit, připomínej se nám ty sám i tehdy, když na tebe nemyslíme, a dej, ať s tebou nepřestáváme počítat, ať se děje cokoli. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, z kapitoly 18., od 1. do 8. verše:

*Vypravoval jim podobenství, aby ukázal, jak je třeba se modlit
a neochabovat: „V jednom městě byl soudce...“*

PÍSEŇ č. 632 Neskládejte v mocných naději

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, 11. kapitoly, od 5. do 13. verše:

*Řekl jim: „Někdo z vás bude mít přítele, půjde k němu o půlnoci
a řekne mu: Příteli, půjč mi tři chleby...“*

Nemůžu. Mám moc práce. Nemám drobné. Už to nestihnu. Musím hlídat děti. Nemám čas. Možná příště. Rozmyslím si to, a když, tak se ozvu...

Sestry a bratři, jestli jsme my lidé na něco odborníci, tak jsou to výmluvy. Máme spoustu frází a vět, jak se vymluvit, omluvit, vytvořit si prostor pro odmítnutí, aniž bychom rovnou řekli ne. A někdy to jde dokonce až tak daleko, že se raději úplně vyhneme kontaktu s druhými, aby po nás někdo něco nechtěl. Je pravda, že zažíváme dost situací, kdy na nás někdo nepříjemně doráží s věcmi, které obtěžují a nedá se jim pořádně věřit: Dobrý den, přispějte na děti v dětských domovech! Anebo všechny ty monitorované telefonní hovory, které prý zabere jen chvilíčku času.

V takové nepřehledné zmeti je pak často obtížné rozpoznat ty žádosti a prosby, které jsou skutečně opodstatněné, kdy se na nás obrací někdo, kdo je opravdu v nouzi a komu bychom mohli nějak pomoci. Jsme už skoro automaticky naučení nasadit odmítavý výraz a co nejrychleji odcházet či pokládat telefon.

A když se sami dostaneme do situace, kdy bychom potřebovali pomoc, snažíme se do posledních sil pomoci si sami, nikoho neobtěžovat, nějak si prostě poradit. O pomoc voláme, až když opravdu nastane velmi vážná situace, a to pak voláme nejčastěji záchranku nebo policii. Dávno pryč jsou doby, kdy, když vám dojde doma pečivo, olej, mouka, sůl, zajdete k sousedům a poprosíte. To už se spíš sebereme a zajedeme do nějakého obchodáku, který má otevřeno dlouho do večera. A ve zcela pozdních hodinách jsou otevřené alespoň benzinky.

V tom Ježíšově podobenství je to ještě po staru: Chleba si každý pekl doma sám a napekl si ho tolik, aby stačil zrovna na ten den. Takže když takhle večer neplánovaně přijde host, není čím ho pohostit. Ale nikoho by tehdy nenapadlo říct: Promiň, už je pozdě, už tě dovnitř nepustím, přenocuj, kde můžeš, a přijď ráno. Pohostinnost za jakékoli situace byla – a v Orientu dodnes je – samozřejmou věcí. A to přesto, že to hostitele vystaví dost nepříjemné situaci: že musí jít k některému ze sousedů poprosit o chleba. Tehdy na vesnici se vědělo, kdo ještě chleba má, takže hostitel věděl, kam má jít. Možná to zrovna nebyl soused, s nímž udržoval nejlepší vztahy, ale co naplat, host do domu – Bůh do domu. A tak, s nepříjemným pocitem, protože věděl, jak je pozdě,

zaklepal. Potřeboval tři chlebové placky, tedy množství jídla právě pro jednu osobu.

Neobtěžuj mě! zaznělo zevnitř jako odpověď. Už nemůžu, je pozdě, už spíme a dveře už jsou zavřené. Výmluva? Řekneme si: Byl by to takový problém, prostě se zvednout, dát mu tři chleby, když je má, a zase si jít lehnout? Jenže problém by to byl, a větší, než si dnes asi představujeme. Lidé tehdy žili v domcích, které měly jen jednu místnost, spali všichni pohromadě, často pod jednou příkrývkou. Takže to znamenalo vstát ze společné postele, což může ostatní vzbudit. A otevřít dveře bylo ještě náročnější, protože na noc se dveře zavíraly těžkou dřevěnou závorou, která se protáhla dvěma železnými oky. Zavírání i otvírání dveří tedy bylo namáhavé a dělalo pořádný randál, který vzbudil úplně všechny.

První pointou našeho příběhu je ovšem to, že ten člověk nakonec stejně vstane, ty dveře otevře a chléb tomu prosícímu dá. Snad pro neodbytnost žadatele, snad proto, aby se o něm po vesnici neříkalo, jaký je to necita a nelida, že nedokáže být vstřícný, když je druhý v nouzi. Společná morálka tehdy zjevně ještě dost platila.

Ale to celé není jen příběh vedoucí nás jako posluchače k tomu, abychom si vzájemně pomáhali, byli k sobě ohleduplní a podstoupili i nějakou tu nepříjemnost, potřebuje-li druhý pomoc. Což samo o sobě jistě platí a je dobré si to vzít k srdci. Ale Ježíšovo podobenství mří ještě dál: pokud i ten unavený a usínající soused nakonec vyhověl, pokud i vy lidé dokážete projevít milosrdenství, vyslechnout druhého, vyhovět mu, i když vám to není zrovna příjemné – čím spíše vás vyslyší Bůh Otec, budete-li ho prosit!

Čím spíše – to jsou ta dvě nejdůležitější slova této Ježíšovy řeči. Když vy tu a tam něco dokážete vůči druhým, čím spíše váš Otec v nebesích vůči vám! Když i vy, ačkoli žijete ve zlém světě a leckdy i sami máte v sobě dost zloby, když i vy dokážete vykonat něco dobrého, projevít lásku, uskrovnit se, něco si odepřít ve prospěch druhých, když i vy, ač jste, jací jste, se dokážete obětovat pro své děti a dávat jim dobré dary, čím spíše se obětuje kvůli vám váš Bůh, který je dobrý!

Druhá pointa tedy zní: neváhejte prosit, volat k Bohu, dožadovat se sluchu, předkládat mu svoje trápení, prosby, bolesti, žádosti, problémy. Nepřemýšlejte, jestli je vhodná doba, jestli jste dost dobří,

nenechte si zahradit cestu k modlitbě vším tím, co bylo, co jste provedli či neprovedli, ani tím, co je, v čem zrovna žijete, co vás svazuje, ovládá či drtí. Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno. Nezapomínejte na modlitbu, volejte k Bohu, a on vás uslyší. A buďte si jisti, že od něj neuslyšíte: nemám čas, jsem unavený, možná příště. Neuslyšíte výmluvu. Možná si to vlastně nedokážeme ani představit, ale Bůh není jako my. Je připraven naslouchat.

Zároveň si to ale nelze představovat tak, že když se budu dost modlit – dost intenzivně, dost nahlas, dost dlouho, že to, zač se modlím, se mně musí splnit. Pán Bůh není automat na splnění modlitby, nedá se utlouct ani častou, ani hlasitou, ani výřečnou a květnatou modlitbou. I na naše modlitby reaguje podle své vůle – a to znamená často jinak, než my si přejeme a představujeme. Přesto však má smysl k němu vytrvale volat. To, co je nám zaslíbeno jako odpověď na naše modlitby, není sice jejich doslovné vyplnění, ale vlastně je to mnohem větší dar, než jen nějaká dílčí událost či věc: Jako odpověď na naše modlitby máme zaslíbený dar Ducha svatého. Možná se vám to nezdá na první pohled tak úžasné, ale Duch svatý neznámá nic jiného a nic menšího než: vodítko při rozhodování, pomoc, jak se orientovat ve světě; jak ve vší záplavě balastu a informací dokázat vyposlechnout to důležité; kde čerpat posilu, když je člověk nejistý; kde čerpat útěchu, když jsme smutní; kde čerpat ujištění a povzbuzení, když nám docházejí síly. Duch svatý není nic jiného než Boží přítomnost u každého z nás jednotlivě, Boží přítomnost, která člověka vede, pomáhá překonávat problémy, strasti, bolesti a trápení a která překonává slabost, samotu a nakonec i smrt. Dar Ducha svatého je to největší, co můžeme od Boha dostat, protože Duch svatý, to je Bůh sám u člověka.

Proto neváhejme vytrvale prosit Boha. A všude tam, kde dostáváme dobré dary, kde dojdeme útěchy, pomoci a radosti navzdory všemu trápení, nouzi a smutku, všude tam vězme, že Bůh je s námi.
Amen

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme, že jsi s námi ve všem, co nás potkává. Děkujeme, že k tobě můžeme volat v každé situaci. Prosíme, buď s námi svým Duchem, nyní i vždycky. Amen

PÍSEŇ č. 433 Otče náš, milý Pane

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, prosíme tě, probouzej nás svým Duchem ze spaní, ukazuj nám, kdy je naše navyká cesta příliš přímá anebo příliš široká.

Prosíme tě o dary tvého Ducha. Pomáhej nám, abychom měli rádi lidi okolo nás, naplňuj nás radostí, překonávej naši skleslost. Zklidňuj náš neklid a nepokoj. Uč nás trpělivosti, ať umíme čekat na tvé dary a požehnání. Dávej nám trpělivost s našimi blízkými, s dětmi, rodiči, manžely a manželkami, přáteli, bratry a sestrami.

Prosíme, otevírej nám srdce. Ať umíme přát svým bližním dobro, i větší, než potkalo nás. Prosíme o tichost. Uč nás se ztišit, nemuset být slyšet ani vidět, abychom zaslechli tvůj tichý hlas. Dávej nám sílu, když se cítíme zapomenutí. A dávej nám jistotu, že tebou zapomenutí nejsme.

K tobě společně voláme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno. Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno. (Mt 7, 7–8)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání

*ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé
vycházení a vcházení nyní i navěky. Amen*

PÍSEŇ č. 544 Pomoc naše budiž z tebe

DRŽME SE MILOVANÉHO BOŽÍHO SYNA

VSTUPNÍ SLOVA

*Hospodinův zákon je dokonalý, udržuje při životě.
Hospodinovo svědectví je pravdivé, nezkušený jím
zmoudří. Hospodinova ustanovení jsou přímá, jsou pro
radost srdci. Hospodinovo přikázání je ryzí, dává očím
světlo. Hospodinova bázeň je čistá, ob stojí navždy. (Ž 19,
8–10a) Amen*

PÍSEŇ č. 19 Bože náš, slávu tvou

MODLITBA

Pane Bože, vyznáváme, že svět, v němž žijeme, je tvým stvořením. Nevynořil se odněkud z podsvětí ani není důsledkem náhody. Je projektem tvé mysli a dílem tvých rukou. Je proto případné nazývat tě jeho Pánem a Vládce. Tvá svrchovanost v něm není zpochybněna ani tehdy, když laskavou tvář, kterou jsi mu dal, ztrácí a my z něho začínáme mít strach. Děkujeme ti za okamžiky, v nichž před námi vyvstává pravý stav věcí. V jednom z nich zaznělo: „Toto jest můj milovaný Syn, toho poslouchejte.“ Ačkoli Ježíš vstupuje do světa jako bezmocné dítě, ačkoli je v něm ukřižován, přesto je tím, který mu vládne. Kdo chce být práv tvému stvoření, ten se orientuje na něm. Děkujeme ti za to, že nám tvůj Duch odhaluje jeho výjimečnou roli, a nedovolí, aby ji zakrylo ani pohoršení kříže. Prosíme, číň nás svými nástroji, které svět upomínají na jeho Stvořitele a vztyčují v něm výsočná znamení tvého řádu, tvé spravedlnosti a milosti. Ať jako tvůj lid přispíváme k tomu, aby svět, do něhož jsi nás postavil, byl dobrým místem k životu. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z Markova evangelia, kapitoly 9. uslyšíme oddíl o proměnění na hoře, zapsaný ve verších 2. až 13.:

Po šesti dnech vzal s sebou Ježíš jen Petra, Jakuba a Jana a vyvedl je na vysokou horu, kde byli sami. A byl...

PÍSEŇ č. 215 Zlatá když sluneční záře se objeví

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání čteme ve Druhé epištole Petrově, kapitole 1., verších 16. až 19.:

Nedali jsme se vést vymyšlenými bájemi, ale zvěštovali jsme vám moc a slavný příchod našeho Pána...

Milí bratři a sestry, před tím, než se dospívající syn nebo dcera postaví na vlastní nohy, si je často vezme někdo z rodičů stranou a dá jim poslední rady do života. Připomene jim slušné vychování a připojí varování před svody lehkomyšlného života: „Nezapomeň na to, co jsme ti vštěpovali a k čemu jsme tě vedli. Buď k lidem vstřícný, vlídný, laskavý, ale nedej se obalamutit líbivými slovy. Lidé nejsou andělé, proto si vůči nim uchovej elementární ostražitost. Neskoč hned každému na špek a nezkaz si tak život...“ Za těmito radami se skrývá rodičovská touha po tom, aby se jejich děti nedostaly na šikmou plochu, aby neustrnuly v povrchním konzumu, ale rostly v moudrosti a rozvážnosti. Rodiče dobře vědí o nebezpečích, která na mladého člověka číhají. Často s nimi totiž mají vlastní, drazé zaplacené zkušenosti a nechtějí, aby je jejich děti musely získávat stejně bolestně, jako kdysi oni. Oddíl z Druhé epištole Petrovy je právě takovou radou do života. Jen místo rodičů v něm mluví „apoštol“ a ohrožením, před kterým varuje, je zbožnost, která se odloučila od své základní normy.

Druhý Petrův list je nejmladší knihou Nového zákona. Jeho autor v něm reaguje na měnící se situaci v církvi. Na přelomu 2. století si původně spontánní hnutí začíná vytvářet pevné řády a organizační struktury. Takovým přerodem prochází každé hnutí. Nedojde-li k tomu,

zanikne. V církvi byli v rámci tohoto procesu někteří lidé pověřeni výkladem Božího slova, jiní dostali na starost péči o chudé, dalším byly svěřeny sborové finance a podobně. Ruku v ruce s touto institucionalizací šlo i to, že církev začala brát vážně okolní svět. V prvních letech a desetiletích křesťané očekávali jeho brzký konec. Někteří už nechtěli pracovat, protože se domnívali, že to nestojí za to. „Nač orat a sít, když tu už zítra bude Pán a nebe i země pomínou?“ Apoštol Pavel jim na to už dávno před sepsáním Petrova listu odpovídá oním známým: „Kdo nepracuje, ať nejí!“ Když se konec stále nedostavoval, bylo zřejmé, že je třeba vytvořit nějaký model křesťanského života ve světě.

Dá se říci, že křesťané na přelomu 2. století odhalili „všední den“. Bylo to pro ně něco docela nového. Dosud žili v „dvojrozměrném“ prostoru určeném souřadnicemi – já a Pán. Teď k těm dvěma přibyl rozměr třetí – svět. Z plošného uvažování bylo třeba transformovat myšlení víry do souřadnic podstatně komplikovanějších. Jak žít ve světě a neopustit přitom svou vazbu na Krista? Napětí s tím spojená zakoušíme dodnes. Vůbec se nám například nechce dávat, co je císařovo císaři. A jakému tlaku jsou vystaveni křesťanští podnikatelé, chtějí-li si udržet čistý štít a současně si v korupčním prostředí uchovat svou konkurenceschopnost. Z čeho slevit a kde je kompromis vyloučen? Jak žít ve světě a nezapřít přitom, že můj pravý domov je v nebesích? Byla to tehdy vzrušená doba. Stále se nedostavující konec věků stavěl otazníky nad celou stavbou dosavadní teologie: Nedali jsme se vést vymyšlenými bájemi? Opravdu jsme se nenechali obalamutit libivými slovy? Neskočili jsme někomu na špek? V dějinách náboženství bychom nebyli první ani poslední.

Podobné otázky si alespoň občas klademe také. A jsme vděční za každou odpověď, která nás nějakým způsobem zorientuje. Pisatel Druhého listu Petrova nám takovou odpověď dává. Činí to ovšem způsobem, který dnes pokládáme za poněkud problematický. Aby mohl ke svým současníkům promluvit s apoštolskou autoritou, vydává se za někoho, kým není. V záhlaví svého listu se představuje jako „Šimon Petr, služebník a apoštol Ježíše Krista“. S touto vypůjčenou identitou pak jako „očitý svědek“ dosvědčuje Boží hlas, který zazněl na Hoře proměnění a jímž Bůh Ježíše legitimizoval jako svého Syna. Nechme

stranou etickou polohu této záměny a věnujme se obsahu onoho sdělení. To nejtěšnější z něj spočívá v ujištění, že kdo žil a žije pro Krista, ten nežil a nežije v bludu. Kristus není přeludem! On je Božím milovaným Synem. A proto je absolutní výzvou našemu lidství. Toto je skutečnost, která platí, ať se jeho slavný příchod uskuteční v jakémkoli časovém horizontu. Ježíš v tomto světě prostě demonstruje, co je svaté, to znamená ve své kvalitě Bohem potvrzené.

Odhalit „všední den“ znamená uvědomit si, že vedle „mne a Pána“ je tu i můj bratr a má sestra. Svět zosobňují právě oni. Proto jej – a to ani tehdy, když ve zlém leží – nelze ignorovat. Křesťan do něj musí vstoupit, tak jako do něj vstoupil Pán Ježíš Kristus. A tak jako Pán Ježíš Kristus v něm musí žít. Právě způsob Ježíšova života ve světě je důvodem toho, že na Hoře proměnění přijal od Boha Otce čest i slávu. Na tohle nesmí křesťanská církev nikdy zapomenout. Kdykoli k tomu dochází, ztrácí schopnost svět „obdělávat a střežit“. Přitom právě toto počínání je základním lidským pověřením. A je-li to základním úkolem člověka, pak se tomu nemůže vyhnout ani ona. Křesťan, který ignoruje Ježíše přišlého v těle, podlehl podle apoštola Jana „duchu Antikristovu“. V důsledku toho se pak oddělí od svých realistických starozákonních kořenů a stane se snadnou kořistí těch, kteří vymýšlejí báje a zavádějí jimi člověka do chaosu. Držet se Pána Ježíše Krista, potvrzeného ve své jedinečnosti samotným Bohem, dává sílu odmítnout to, co vystupuje s ambicemi nejtajnějšího či nejniternějšího náboženského poznání a co chce z toho předpokladu ovládat druhé. Vědět o pravdě ztělesněné v Ježíšově životě je nejmocnější ochranou proti jakékoli náboženské manipulaci.

Apoštolská církev vstoupila po svatodušní události do světa, protože se nepřestala orientovat na Ježíši přišlém v těle, narozeném z ženy a přibitým na kříž. Další generace, ve kterých už nebylo očitých svědků Ukřižovaného, však začaly tíhnout k tomu, učinit z Ježíše legendu. A legendy realitu vždycky opouštějí. Autor Druhého Petrova listu chtěl své současníky vrátit k realistickému apoštolskému svědectví. Proto vystupuje jako apoštol. Ačkoli jím historicky není, to, co zastává, apoštolskému učení plně odpovídá: Boží milovaný Syn není legendou, do které si může každý promítnout, co se mu líbí. Všechny křesťanské generace jsou vázány tím, co viděli očití svědkové jeho velebnosti.

Jejich svědectví je přitom na hony vzdáleno bájím, které se sice příjemně poslouchají, ale tím to končí. Apoštolské svědectví dělá z posluchačů Kristovy následovníky. Ti milují, cení si pravdu a vzdorují všemu hloupému a zlému. Do této polohy chce Petr své křesťanské současníky vrátit. Sleduje tutéž teologickou linii jako jeho předchůdce a jmenovec Šimon: Nedržme se bájí, držme se milovaného Božího Syna! On je svící svítící v temnostech. A bude v nich svítit, dokud se nerozbřeskné den a jitřenka nám nevzejde v srdci. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti za životní nasměrování, kterého se nám dostává z úst proroků a apoštolů. Často nevíme, jak dál. Někdy se nám dál už ani nechce a temnotu svých dnů se snažíme prosvětlit sněním. A tu slyšíme, že naše nasazení má smysl a že svět je místem, kde má být tvůj Otec oslaven. Děkujeme ti, že víra v tebe je tak nadějná a že má tak jasné rysy. Amen

PÍSEŇ č. 355 Kristus má v rukou celý svět

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme za lidi, ke kterým z našich kostelů evangelium nedolehne a kteří slyší jenom báje. Prosíme za sbory, ve kterých kazatelé nenavazují na apoštolské svědectví a v nichž presbyteri nejsou příkladem obětavosti. Prosíme za svět, v němž lidé ztratili povědomí tvé jedinečnosti a není jim proto nic svaté. Vyznáváme, že tento stav odráží naši svědeckou liknavost. To, co nám vadí a posléze nás i ohrožuje, v něm vyrostlo, protože mu netlumočíme tvůj hlas z nebe. Prosíme, dávej nám odvahu, co jsme v moci Ducha svatého prozápasili, vnášet do situací všedního dne. Ať si počínáme jako očití svědkové tvé velebnosti, kteří postavili svůj život na rozpoznání, že jsi Boží milovaný Syn. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstujeme: Slovo života. Ten život byl zjeven, my jsme jej viděli, svědčíme o něm a zvěstujeme vám život věčný, který byl u Otce a nám byl zjeven. Co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám, abyste se spolu s námi podíleli na společenství, které máme s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem. (1J 1, 1–3)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí! Amen

PÍSEŇ č. 632 Neskládejte v mocných naději

VZPOMÍNEJTE NA VŮDCE SVÉ

K výročí Mistra Jana Husa

VSTUPNÍ SLOVA

Posvět' se jméno tvé, přijď' království tvé. Amen

*Dopomoz mi, Bože, k právu, ujmi se mého sporu, dej mi
vyváznout před bezbožným pronárodem, před člověkem
záluďným a podlým! Tys přece moje zástita, Bože. (Ž 43, 1–2a)*
Amen

PÍSEŇ č. 71 V tebe doufám, Hospodine (1–4)

MODLITBA

Náš Pane a Bože, takové jsi nás stvořil: schopné dívat se kolem sebe, pozorovat a hodnotit, ale také v úzkosti nebo naději vyhlížet věci příští; a také pamatovat si a vzpomínat na věci minulé. Jenom tvá svatá přítomnost může zabránit, aby se nám z toho všeho nezatočila hlava a my neskončili ve zmatku. Prosíme tě proto, stůj při nás v našem přítomném rozhodování, buď s námi, když plánujeme a myslíme na budoucnost, a zůstávej s námi, když vzpomínáme. Děkujeme ti za děti světla, jak o nich svědčí Písmo; byli to lidé jako my, se všemi znaky křehkosti, a přece od tebe přijali odvahu a vytrvalost, když vyřizovali tvé soudy, když zveřejňovali smělé potěšitelné vize a když vynášeli pokyny, co je potřebí udělat právě v té chvíli. Děkujeme ti, že jejich svědectví neskončilo poslední biblickou knihou, ale pokračuje příběhem pozemské církve Kristovy. Nepřestal jsi doprovázet jednotlivce i svůj lid. Vyváděl jsi jej ze zajetí, ze slepých uliček, pozvedal z pádů a omylů. Pobloudil jsi tlačil k pokání a k novým začátkům. Děkujeme ti, že jsi také v naší vlasti probouzel lidi, kteří se odmítli spokojit s neutěšeným stavem církve a roztoužili se po nevěstě Kristově, očištěné od poskvrn, pověr a modloslužebnictví. Pomož nám, abychom jejich odkaz převzali a následujícím pokolením jej dále předávali. Dávej nám odvahu necouvat před většinovým míněním; ať se ani dnes nepřátel nelekáme

a na jejich množství nehledíme. Tvůj svatý Duch ať nás do dnešního zápasu vyzbrojuje vším, co budeme potřebovat. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte čtení Písma svatého, jak je zapsáno v Epištole Židům, v 11. kapitole, ve verši 1. a 2. a pak od verše 29. do 39.:

Věřit Bohu znamená spolehnout se na to... Izraelští věřili, a proto prošli Rudým mořem jako po suché zemi...

PÍSEŇ č. 308 Jezu Kriste, štědrý kněze (1–7)

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které bude i základem kázání, je zapsáno rovněž v Epištole Židům, v kapitole 13., ve verši 7. a 8.:

Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře. Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky.

Milí bratři a milé sestry, znáte možná knížku Lud'ka Rejchrt *Taková dlouhá cesta* (s podtitulem *Vyprávění z dějin křesťanské církve*). Lid Kristův putuje z časnosti do věčnosti. Ano, dějiny křesťanství – to je cesta. Se vším, co lidské putování obnáší; tedy také s blouděním, hledáním směru, s pohybováním se po cestách slepých a vracením se až na místo, kde k odchýlení došlo. Přiznat takové bloudění a udělat opravu směru, to nikdy nebylo jednoduché. Bývali to od Boha oslovení a seslaní jednotlivci, jimž bylo uloženo, aby vyhlásili, že dosavadní směřování je nedobré, a zasadili se o změnu. Už ve Starém zákoně se objevují lidé, kteří vyzývali k obrácení, ke změně smýšlení a ke změně směru. Podobné svědky má ve svých dějinách i křesťanská církev.

V čase našeho Karla IV. – tedy v druhé třetině 14. století – žil a působil na nevelké venkovské farnosti v Anglii muž jménem John Wiclif. A protože to byl člověk pronikavého myšlení a dosáhl příslušných akademických titulů, stal se profesorem na univerzitě v Oxfordu. Hodně se zamýšlel nad dějinnou cestou křesťanské církve a současně pilně četl Bibli, zejména Nový zákon. Podívoval se, jak

mnoho věcí se postupem času proměnilo, a zdaleka ne vždy ku prospěchu křesťanského společenství. Objevil, že na začátku čtvrtého století došlo k podivnému zlomu. Rozhodnutím císaře Konstantina roku 313 – takzvaným ediktem Milánským – se z církve krutě pronásledované stala církev státní, která byla brzo obdařena všemi možnými právy a výsadami. Sám Konstantin se svým křtem a členstvím v církvi nijak nespíchal, zřejmě aby si nesvazoval ruce, jako vladař si chtěl nejprve řadu problémů vyřídit zcela pohansky. Posléze se kristovcem přece jen stal, ale jako panovník středomořského impéria chtěl mluvit také do všeho církevního dění, a to mělo později zlé důsledky. – John Wiclif také objevil, že papežství, vybavené rozsáhlými mocenskými pravomocemi, se přímo z novozákonního svědectví odvodit nedá, že vzniklo až později. – Jinak řečeno: Tento Angličan objevil povážlivé odchylky od původního směru Kristova společenství. A protože byl také schopný literát, psal o tom všem knihy a ty se hojně opisovaly. – A to už se týká i naší země: Když se dcera Karla IV. Anna provdala za anglického krále, vznikl mezi Čechami a britským královstvím kulturní most. Mladí lidé z naší země stále častěji využívali možnosti studovat v Anglii; tam naslouchali odvážnému mysliteli a najednou se jeho myšlenky začaly šířit u nás, na Karlově nedávno založeném vysokém učení (1348).

Mladíčký student Jan Hus (do té doby ničím nepřekračující průměr) se k těmto ostrovním ideám dostal nejspíš při opisování některého Angličanova spisku. A protože opisování jednou knížkou neskončilo, začal Hus zírat: Jak je celé to honosné a světskou mocí prolezlé corpus christianum (křesťanské tělo) vzdáleno společenství Kristových učedníků a jak daleko má k církvi novozákonních epištol. Ano, jak přímo přibralo rysy té veliké nevěstky z jiné biblické knihy – ze Zjevení Janova! Z církve, nevěsty Kristovy, se stala nevěstka, která má k té krásné, čisté a svaté nevěstě Kristově stejně daleko jako nebe k peklu. Mladý Jihočech pochopil, že situace si žádá nápravu. Ta však bude možná jen pilným zvěstováním Slova Božího a reformou křesťanského života podle původních biblických vzorů.

V tomto směru už zapracovala předchozí generace několika vlivných Pražanů, kteří byli ovlivněni Janem Miličem z Kroměříže. Ten měl jasnou představu: proti zpupnému Antikristovi je potřeba bojovat

v kázáních. Byl však povolán na kobereček do Avignonu, tam se sice obhájel, ale do Prahy se už nevrátil, protože tam v roce 1374 zemřel. Jeho záměr však v plné míře uskutečnili jeho stoupenci: rozhodli se vybudovat stavbu, která bude vyhrazena českému zvěstování slova Božího. Záměr se podařil, a Praha najednou měla budovu – kapli Betlémskou – „dům chleba“, jak se slovo Betlehem z hebrejštiny překládá (rozumí se chleba duchovního).

Jan Hus (mezitím Mistr teologie a svobodných umění) a kaple Betlémská – to je zvláštní souběh osoby a místa. Pokud se dá zjistit, byl – po dvou nepřiliš výrazných – až jejím třetím kazatelem a jeho působení obsáhlo celé desetiletí (1402–1412). Dostal takto do vínku fórum, z něhož mohl významně ovlivňovat veřejné mínění, fórum dobře srovnatelné s dnešní rozhlasovou stanicí nebo televizním diskusním pořadem. V jeho kázáních ožívaly staré, v církevních dějinách nedořešené otázky. Na příklad: Platí úkony kněze, jenž se nachází ve smrtelném hříchu? Má být křesťan poslušen nehodného kněze, biskupa, papeže, světského pána? A co chamtiví kněží? Nebo tak zvaní mnohoobročníci, kteří pobírají odměny za úkony, které za ně provádějí jiní? Hus čerpal z novozákonních biblických zdrojů. Podle nich první křesťané nevlastnili žádné mocenské pozice. Nebylo pochyb o tom, že pražský Betlém stojí ve službách nového reformního myšlení.

Nový prostor na Starém Městě pražském přitahoval, a protože středověký návštěvník kostelů ještě neznal pohodlí lavic, mohly se počty posluchačů rozrůstat z řádu stovek do tisíců. Kazatelská pohotovost Husova byla takřka nevyčerpatelná. Historik odhaduje, že Hus během těch deseti let betlémského působení proslovil víc než tři a půl tisíce kázání. V nich se vesměs držel starocírkevních perikop (biblických čtení), a vykládal je velmi aktuálně. Kázal ve stylu své doby, ale vždy si byl vědom, koho má před sebou. Prostým lidem nezůstal dlužen srozumitelný příklad ze života, univerzitnímu posluchačstvu pak citáty z řeckých a římských klasiků. Kázání považoval za jeden z hlavních principů křesťanství. Nepřikázal snad sám Kristus při vyslání učedníků „Jděte a kažte“ (Mt 10,7)? To nemůže zakázat žádná pozemská autorita. Kromě toho: Více sluší poslouchat Boha než lidi (Sk 4,19). Jednoznačně je však potřeba odmítnout, co po léta opakovali všelijací ideologové.

Prý, že „Hus kázal proti církvi“. Hus nekázal proti církvi, ale proti zlořádům v církvi. Přál si mít církev jako krásnou nevěstu Kristovu.

Ale už od začátku tu byli i oponenti. Německá část obyvatel, který byla spíše konzervativní, nijak nevítila samotné vybudování kaple a dění uvnitř podrobovala stále ostřejšímu sledování. K ní se pak přidávali i mnozí další ostatní, kteří se betlémskými kázáními cítili dotčeni, či až existenčně ohroženi. Malíř Alfons Mucha, autor mohutné Slovanské epopeje, pamatoval při zobrazování dychtivého Husova posluchačstva v kapli Betlémské také na postavičku donašeče, jehož tvář kryla kápě.

Dost dlouho se Husův tlak na potřebnou úroveň kněžstva hodil arcibiskupovi i vrtošivému králi Václavu IV. Načas se betlémský kazatel stal i oblíbencem samotné královny Žofie. Když však roku 1412 papež Jan XXIII. vyhlásil i v Praze prodávání odpustků, Hus se vzepřel a z kazatelny označil odpustky za zcela nepatřičné kupčení s milostí Boží, která je zadarmo, ale pouze pro kající hříšníky. Tehdy se od betlémského kazatele odklonili nejen král a arcibiskup, ale také řada do té doby četných akademických přátel. Do Říma pilně putovaly žaloby, z Říma pak dorazila klatba. Člověk ve středověké církevní klatbě se ze dne na den stal vyvržencem společnosti. Očerněný, distancovaný a pohaněný se Hus odhodlá k významnému kroku: 18. října 1412 podá veřejné odvolání k nejvyššímu soudci – ke Kristu. Tento počín, to nebyl bezmocný výkřik někoho, kdo byl zahánán do úzkých. Byl to doklad veliké víry, pro kterou Kristus znamená víc než církev se všemi hodnostáři a soudci. I když stávající sbírka církevního práva „Corpus iuris cannonici“ nic takového neznala a církevní právníci to považovali za další vychytralou vytáčku kacířovu.

Následoval vynucený odchod z Prahy a působení na venkově. To bylo vyplněno i svědomitou přípravou na koncil. O „svatém koncilu“ měl Hus hodně ideální představu. Předpokládal, že mu tam bude dáno slovo. A tak si připravil kázání s podtitulem „Řeč o míru“, jež měla rozptýlit pomluvy o něm šířené. Rozpracoval si také námět pro vzájemný teologický rozhovor s názvem „O postačitelnosti zákona Kristova“.

Jenomže v Kostnici bylo všechno jinak. Brzy po příjezdu byl jako nebezpečný kacíř uvězněn. Otcové vrcholného shromáždění by

nejraději celou věc vyřídili mimo koncil, v nevlídné a smrduté kobce. Díky vlivným šlechtickým přátelům se však Husovi přece jen dostalo trojího veřejného slyšení, ovšem mimo sněmovní veřejnost. Vytrvale mu bylo předkládáno 45 už dávno odsouzených článků Viklefových, aby je veřejně odvolal. Vězeň se hájil, že je buď vůbec neučil a nekázal, nebo ne v té podobě, jak jsou mu předkládány. Ve vyšetřovací komisi nechyběly hlasy, které vyslýchanému radily, ať odvolá třeba jenom na oko a ulehčí tak sobě i koncilu. Jenže takové řešení Hus odmítal. „Jak bych se mohl dopustit takové nepravosti a odpřisáhnout, co jsem nekázal a neučil!?“

Čas vyhrazený k vyšetření celé kauzy skončil tak, že tvrzení jedno stálo proti tvrzení druhému. Poslední slovo ve sporu měli ovšem koncilní právníci a teologové: „Jsi nenapravitelný kacíř a pro takové je tu poslední řešení. Můžeš se mu vyhnout, když se od předložených úchylek veřejně distancuješ!“ V této situaci se Hus podruhé veřejně odvolal ke Kristu. „Pane Ježíši Kriste, tuto ohavnou a ukrutnou smrt pro tvé svaté Čtení a pro kázání tvého svatého slova chci pokorně a mile vytrpět.“ Tak zaznamenal poslední Husovu chvíli přítomný český teolog Petr z Mladoňovic. Pak už jej, modlíciho se, čekal smutný konec ohněm na hranici na městském kostnickém mrchovišti.

Jistě, nebyl to jediný případ: Dlouho před a dlouho po 6. červenci 1415 se v křesťanské Evropě upalovalo. Je až nepochopitelné, že nikoho z odpovědných nenapadla otázka: Cožpak by Pán Ježíš byl schopen vzít zápalky a zapálit hranici pod skutečným nebo jen domnělým provinilcem? On, který strpěl kříž a obviněných se zastával? A že si nikdo nevzpomněl, jak pokáral učedníky Jakuba a Jana, když žádali seslání ohně na samařskou vesnici, která jim odmítla poskytnout nocleh? Oheň mohla použít jen církev, která sice mechanicky vyznávala, že Kristus „přijde soudit živých i mrtvých“, ale ještě před tímto časem uchvátila Kristovy pravomoci a sama posílala lidi na smrt. Ať někdo tvrdí, že středověká církev nepotřebovala reformaci! Kristova církev ji potřebuje stále!

Pravidelným připomínáním 6. července nezakládáme Husův kult. Mistr Jan je pro nás jen svědek o Kristu. Dvojí odvolání se ke Kristu v krajní nouzi je za všechny argumenty. Co vlastně žádal po koncilu? Nic víc a nic méně než o rozhovor o církvi nad Písmem. V tom

rozhovoru se měl vyjevit nebetyčný rozdíl mezi církví před a po Konstantinovi. Křesťanská církev se měla vrátit ke své původní prostotě, bezbrannosti, chudobě, ke své první lásce (Zj 2,4). Měla se vzdát mocenských pozic, zisků a způsobů, které si v průběhu dějin osvojila. Kdo v Husově chování vidí jen vzdor a neochotu dát se poučit, ten nikdy nečetl jeho dopisy, které dosvědčují jeho pokoru – před Bohem a Kristem větší než před lidmi.

Husův zápas nám nepřestává připomínat, že nad církví má panovat Slovo Boží. Jen tak je ona Kristovou nevěstou. Amen

MODLITBA

Děkujeme ti, Pane Ježíši Kriste, že jsi našeho reformátora i v posledních chvílích života osvobodil od zášti, nenávisti i hořkosti a daroval jsi mu skon hodný tvých následovníků. A že se s odvoláním od světských soudců obrátil na pravou adresu, na tebe samého. Amen

PÍSEŇ č. 468 Křesťané, pravdy Boží (1–2. 5)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Všemohoucí Bože, poslal jsi do našeho světa svého Syna, aby v utrpení dosvědčil tvoji lásku k nám zbloudilým a zkorumpovaným; v něm nám naše synovství navracíš.

Děkujeme ti za ty svědky, kteří Pána Ježíše důsledně následovali a tak nám ostatním připomínají, že není nutné, abychom táhli jho s nevěřícími a připodobňovali se jejich způsobům. Prosíme tě, ať se k rozhodným tvým svědkům nehlásíme jenom slovy, ale ať jsme hotovi strpět újmy, jimiž svět častuje tvoje vyznavače. Ať i nám Pán Ježíš za škody stojí.

Prosíme za tento svět, který nám dnes a denně připomíná, že ve zlém leží. Ať jsme schopni mu připomínat, že takový stav není tvou vůlí. Učiň si z nás bojovníky proti lži, korupci, surovostem a všem formám nelásky. Prosíme za naše sbory, aby byly místem, kde jsme vytrvale

vedení k pravdě a lásce tvého evangelia. Ať se nám naše selhání nestanou zvykem, ať se v pokání vracíme k prvotní čistotě a věrnosti. Prosíme za presbytery a kazatele, ať jsou pilní v opatrování svých stádeček a odvažují se oslovit i ty, kdo se s tebou zatím nesetkali.

Prosíme za prezidenta, vládu a všechny další politické činitele. Ať jsou si vědomi, že ze svého působení budou vydávat počet, a svoje funkce ať berou jako příležitost ke službě. Prosíme za světové politiky, ať se vzdávají jakýchkoli mocenských záměrů a zisků a ze všech svých sil pracují ku pokoji mezi národy. Prosíme, svým Duchem přemáhej ohniska temných lidských vášní, kriminálních, třídních, rasových i nacionalistických. Ať se všichni bez rozdílu otevíráme vizi pokoje na tvé svaté hoře, kde nikdo nikoho už nebude ohrožovat a všechny boje a války budou nenávratně patřit minulosti.

Spojujeme nyní své hlasy ve společné modlitbě: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše, nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků. (Žd 13, 20n)

POŽEHNÁNÍ

Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Jemu náleží panství na věky věků! Amen

PÍSEŇ č. 383 Mne zajmi, Pane můj

PRO KOHO PRACUJETE?

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

*Jak tvé jméno, Bože, tak i tvoje chvála zní až do končin země.
Tvá pravice je plná spravedlnosti. Tento Bůh je Bůh náš navěky
a navždy; on sám nás povede věčně. (Ž 48, 11 a 15) Amen*

PÍSEŇ č. 515 Pamatuj, člověče, proč tě Pán Bůh stvořil

MODLITBA

Modleme se k Bohu, který náš svět ani nás osobně nezanechává nikdy osamocené.

Náš Pane, s vděčností přijímáme, že smíme i dnes slyšet, že jsme tebou osvobozeni od hříchu, a stále znovu osvobozováni. Děkujeme, že před námi každého dne otvíráš nové a nové dobré možnosti, dáváš nám šanci, abychom si je vybrali, zvolili, a tak žili v dobrém a jednali v souladu s tvou vůlí.

Přiznáváme, že tak často nečiníme. Prosíme o tvé odpuštění, neboť znovu a znovu upadáme do područí zlého, necháváme se svést a nalákat k životu v hříchu. Smiluj se nad námi a uč nás tuto nám darovanou svobodu po vzoru Ježíšově užívat k dobrému přístupu k tobě, našemu Pánu, i ke světu a k lidem kolem nás.

Vlož nám do srdcí svého Ducha, ať nás nikdo a nic nedokáže odvést od toho, abychom se k tobě bez přestání obraceli – s prosbou o dobré vedení i s děkováním za tvou milost a dobrotu, s přímluvou za potřebné i s chválou za tvou lásku. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení je vzato z Páté knihy Mojžíšovy, kapitoly 30., verše 8. až 20.:

Ty budeš opět poslouchat Hospodina a dodržovat všechny jeho příkazy, které ti dnes udílím. Hospodin, tvůj Bůh, ti dá nadbytek dobrého v každé práci tvých rukou...

PÍSEŇ č. 105 Nuž Pánu všichni zazpívejte

KÁZÁNÍ

Jako základ kázání poslyšme slova apoštola Pavla z Listu Římanům, z kapitoly 6., verše 22. a 23.:

Avšak nyní, když jste byli osvobozeni od hříchu a stali se služebníky Božími, máte z toho užitek, totiž posvěcení, a čeká vás život věčný. Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu.

Pro koho pracujete? No přece pro toho, komu jste smluvně zavázáni, u koho máte podepsanou pracovní smlouvu. Anebo by se to dalo říct taky tak, že pro toho, kdo vás platí, kdo vás odměňuje, od koho vám chodí mzda. To je zřejmé, sestry a bratři, každému, kdo byl někdy zaměstnán. Všichni to známe, že to takto na světě chodí.

Tohoto názorného příkladu užívá apoštol Pavel jako podobenství našeho života: Život je jako pracovní poměr, postaru služba. Život, v němž máme nad sebou zaměstnavatele, pro kterého pracujeme, kterému sloužíme, který je postaru pánem našeho života. Tedy také tím, kdo nám dává odměnu či odplatu, výplatu či mzdu.

Čtenářům dopisu do Říma apoštol tímto obrazem ukazuje, co s nimi učinilo evangelium, které slyšeli a přijali. Co to udělalo s jejich životy. Že to bylo něco podobného, jako kdyby změnili zaměstnavatele. Jako kdyby šli za lepší práci. Toto podobenství můžeme zcela jednoznačně vztáhnout na sebe i my dnes.

Naším původním zaměstnavatelem byl hřích. Vládl našemu životu, poroučel, rozkazoval a dával svou odměnu – smrt. Odměnou, mzdou hříchu je smrt. To byla výplata, kterou jsme od něj mohli dostávat. Jemu jsme byli smluvně zavázáni, jemu jsme sloužili, pro něj pracovali. A nešlo jen tak dát výpověď. Kdepak, tak jednoduché to nebylo. Člověka samotného by to ani nenapadlo. Ale i kdyby napadlo, nešlo to. Hřích si své dělníky hlídá, pečlivě je střeží. Jako člověk nemohl

odejít ze socialistického Československa, protože byly hranice zadrátované a bděle střežené, stejně nejde jen tak odejít z pracovního poměru od hříchu. I kdyby člověk stokrát chtěl.

Potíž je, že často ani nechce. To musí přijít někdo, kdo jej odtamtud vytáhne. Kdo za nás tenhle pracovní poměr rozváže, kdo si nás vyreklamuje, kdo nás z toho vyseká, osvobodí. A teď apoštol řekne, že právě to se stalo! „Nyní jste byli osvobozeni od hříchu.“ Došlo k tomu Božím zásahem v Ježíši Kristu, kdy byly zrušeny veškeré nároky hříchu na vás. Už mu nepatříte, už to není váš šéf, už k němu nemusíte každé ráno nastoupit do šichty. Už vás nebude víc kontrolovat a úkolovat, vykořisťovat a sdírat z kůže. A taky už vás nebude platit.

Všimli jste si, sestry a bratři, co je v tomto Pavlově podání hříchu? To není jen nějaké záporné ohodnocení našich špatných činů. Hřích také neznamená, že občas něco prosvihneme. Hřích je skutečnost, síla, moc, která nás ovládá, určuje, která nám diktuje podmínky: Kdy a kde nastoupíme do práce, co budeme dělat, jak se budeme pod jeho vedením a řízením chovat, jaké máme povinnosti. A taky co za to dostaneme.

Můžeme si představit, jak by se asi kterýkoliv zaměstnavatel tvářil, kdybychom mu chtěli diktovat, kolik nám má zaplatit. Je to přece tak, že mzdu určuje právě zaměstnavatel. Pokladní nedostane dvacet tisíc, ani kdyby chtěla sebevíc, zaměstnavatel jí je nedá. On určuje odměnu. Z toho není úniku.

A navíc, v tomto běhu světa nelze být – v tomto přenesením smyslu – ani nezaměstnaný, nezávislý, ani osoba samostatně výdělečně činná. Buď pracuješ pro hřích, nebo...

Ano, je zde ještě jedna možnost, a to je ta, kterou pro nás Bůh v Kristu otevřel a umožnil a o níž se díky zvěsti evangelia římští křesťané dozvěděli, doslechli, a my spolu s nimi. Buď jste zaměstnaní u hříchu, anebo „jste se stali Božími služebníky a máte z toho užitek“. Jinými slovy: Buď je vaším zaměstnavatelem hřích, anebo máte pracovní smlouvu u firmy Bůh a Syn a od ní vám přichází výplata, odměna, užitek. Tohle je ta druhá možnost pro lidský život. Druhá, a také poslední. Jako jsou dvě cesty, dvě brány, tak jsou také jen dva zaměstnavatelé. Buď hřích, nebo Bůh.

Tuto druhou možnost před námi evangelium otevírá. „Vy jste se stali Božími služebníky.“ Pro vás byla sepsána a Kristovou krví

podepsána a potvrzena nová smlouva. Jste u jiného zaměstnavatele, máte jiného pána. A není pochyb, že lepšího.

Jistě, je to zaměstnavatel. I on má pro vás pracovní zařazení, také pod ním se plní pracovní zadání, jeho vůle platí; žádná svévole na pracovišti, aby si každý dělal, co se mu zachce, případně nedělal vůbec nic.

Ovšem pak nám předkládá apoštol k uvážení ty zásadní rozdíly. Nejprve, jaká je odměna, jaký užitek nám přináší, že jsme zaměstnání jinde než u hříchu, že jsme Božími služebníky. „Máte z toho užitek, totiž posvěcení.“ Zase nejspíš další překvapení. Mzdou, odplatou, užitek není něco pouze nadzemského nebo až budoucího, ale posvěcený život tady na zemi. Ani nějaké výhody či protekce v tom smyslu, že byste to měli lehčí, snazší, oprostěné od zápasů se zlem a s bolestí, že by to bylo bez pláče, že by nepřicházela pokušení, bezmoc a slabost. Nic takového.

Ale i v tom všem smíte čerpat posilu z posvěcení. I ve zcela běžném životě a v naprosto běžných situacích se můžete projevovat jako Boží služebníci. Už to je vaše odměna. Jako Boží služebníci se projevujete také svou účastí na bohoslužbách. To vše je vám k užitku, nikoli ke škodě. To není ztráta času, ani povinnost navíc. To je odměna, prospěšná záležitost, výplata. Snad právě tak jako běžná výplata toužebně vyhlížená. Posvěcený život tak neznamená život za každou cenu úspěšný, ale bohabojný, podle apoštola prožitý za všech okolností v Boží blízkosti, s jejím vědomím.

Ovšem pak je tu ještě jedna skutečnost, o níž Pavel v souvislosti se zaměstnáním u Boha – rozumějme s nasměrováním a způsobem celého lidského života podle Boží vůle – mluví. A to je dar Boží milosti, kterýmžto darem je život věčný. A zase pozor. Tohle už není mzda, to není odměna za odvedený výkon, za odpracované hodiny či roky. Tenhle dar na našich výkonech vůbec nezávisí. O jeho udělení se nerozhoduje podle našich zásluh a pracovních úspěchů. To je dar z milosti, zcela nezasloužený, nenárokovatelný. Nelze si jej odpracovat ani vystávkovat, nelze si jej předem sjednat zvláštním ustanovením pracovní smlouvy jako tzv. zlatý padák pro špičkové manažery. Je to dar z milosti.

A jak už i tohle slovní spojení samo napovídá, když se někdo projevuje jako pán milostivý, tak není důvod se bát. Nemusím se

strachovat, že o něco přijdu, že budu podveden, obrán a ošizen. Tohle obdarování si Boží milost vytyčila za svůj cíl, který nám připravila a do něhož jsme zváni bez ohledu na kvalifikaci, schopnosti a výkonnost.

Tak kdopak by váhal, kterou z těch dvou pracovních smluv si vybrat k podepsání. Amen

MODLITBA

Vod' nás, Pane, po svých cestách! Uč nás svým způsobům, abychom podle nich jednali v církvi i ve světě! Kéž o nás platí, že chceme chodit po tvých cestách, že chceme dodržovat směr, který nám ukazuješ. Kéž o nás platí, že chceme jednat podle toho, co jsi nám v Ježíši Kristu zjevil a ukázal jako dobrý a tobě milý způsob pouti tímto naším pozemským časem. Svým Duchem nás v tom posiluj! Amen

PÍSEŇ č. 383 Mne zajmi, Pane můj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, ty svým Duchem obnovuješ svět i naše srdce. U tebe se přimlouváme a prosíme:

Za sebe sama, abychom nenechávali ležet ladem dobré možnosti, které před námi otevíráš.

Za tvou církev a tento sbor, abychom dokázali prožívat tvou blízkost a nebáli se žít z tvého životodárného slova, které nám prostředkuješ a od Boha přinášíš.

Myslíme na nová ohniska napětí a bojů, která se vynořila v posledních dnech a týdnech, ale přimlouváme se i za místa, kde se konflikty táhnou již měsíce a roky. Dej utichnout zbraním, probud' k životu mír a pokoj, dávej růst snahám o usmíření.

Prosíme za všechny lidi ovládané strachem, ať už ke svým obavám mají jakékoli důvody, zdravotní či ekonomické, ať žijí v osamění, nebo je někdo drží v šachu. Otevírej jim naději, staň se jim pomocí a oporou.

Modlíme se za ty, kdo prožili zklamání a neodvažují se již více druhým lidem důvěřovat. Dej jim napít z pramene Boží lásky tak, aby se jejich důvěra obnovila, aby zahlédli, že je na světě více dobra než zla.

Přimlouváme se za ty, kdo jsou v tomto čase na cestách. Ochraňuj je a dopřej jim šťastný návrat.

Prosíme, kéž nás tvé evangelium oslovuje tak, abychom podle něj žili, kéž oslovuje také ostatní, aby jejich život doznal zásadní proměny a obnovy.

Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

I vy jste kdysi byli tmou, ale nyní vás Pán učinil světlem. Žijte proto jako děti světla – ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda; zkoumejte, co se líbí Pánu. (Ef 5, 8–10)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě! Ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a je ti milostivý! Ať Hospodin rozzáří nad tebou svou tvář a obdaří tě pokojem! Amen

PÍSEŇ č. 177 Nuž Bohu děkujeme

O BLÍZKOSTI

VSTUPNÍ SLOVA

Hospodin je spravedlivý ve všech svých cestách, milosrdný ve všech svých skutcích. Hospodin je blízko všem, kteří volají k němu, všem, kdo ho volají opravdově. (Ž 145, 17–18) Amen

PÍSEŇ č. 103 Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému

MODLITBA

Všemohoucí Bože, náš Pane, dal jsi nám dnes sílu vstát a přijít. Dal jsi nám srdce, které bije – a tuto společnou chvíli...

Dal jsi nám víc: Svého Syna, Ježíše Krista – naději do života – naději i pro ta srdce, která už dotloukla! V jeho smrti a vzkříšení se ukázala láska – jistější než všechny nejistoty, mocnější než všechny těžkosti, silnější než smrt. Dal jsi nám důvod slavit nedělní ráno.

A tak tě chválíme, skláníme se před tebou, svěčujeme se do tvých rukou a směle prosíme: Dej nám dnes ještě své Slovo, svou blízkost. Voláš nás? Zveš? Napomínáš?

Dej, ať to poznáme. Proměň naše srdce i tuto společnou chvíli svým svatým Duchem k opravdové bohoslužbě. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je z Druhé knihy Mojžíšovy, z kapitoly 23., od 1. do 9. verše:

Nebudeš šířit falešnou pověst. Nespráhneš se se svévolníkem...

PÍSEŇ č. 675 Přijď již, přijď, Duchu stvořiteli

KÁZÁNÍ

Druhé čtení z Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, 10. kapitoly, od 25. do 37. verše:

Tu vystoupil jeden ze zákoníků a zkoušel ho: „Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ Ježíš mu odpověděl...

Sestry a bratři v Kristu, dnes přicházíme za Ježíšem s člověkem, který zná Písmo; s dobře vzdělaným věřícím, který nad Božím Zákonem i nad svým životem přemýšlí. A právě proto se dnes ustrojil a vyrazil za Ježíšem, aby se ho dotazoval, aby jeho Slovo nějak konzultoval se svým rozvažováním, se svým postojem a životem. Přichází asi tak, jako my (snad alespoň někdy) přicházíme na bohoslužby – s očekáváním, s otázkou, s nadějí, že se třeba vyjasní něco důležitého.

S jakou konkrétní otázkou přichází za Ježíšem farizeus? „Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na budoucím věku?“ Tedy rozumějme – co mám dělat, aby to mělo budoucnost, aby to dávalo smysl, aby to vedlo k dobrému, aby to mělo smysl a budoucnost před Bohem. Co mám dělat, aby to před Bohem byla ta nejlepší volba. Možná, že Boha a budoucí věk dnes mnoho lidí vynechá, ale úvahu nad smysluplností a budoucností dospělý a rozumný člověk přece vynechávat nemůže.

Ježíšova odpověď předně vrací farizea k Písmu. Žádné spoléhání na intuici, nebo třeba na los, na horoskop..., nic podobného. Číst Písmo, rozvažovat nad ním, učit se z něj, to je dobré, to je základ. Ježíš to neruší, odkazuje k tomu – je to dobré. V Ježíšově odpovědi je jakési upomenutí: vždyť to přece znáš, už jsi to slyšel a učil se. Tak jak to tedy čteš? Co si z toho bereš pro sebe, jak tomu rozumíš, jak si to dáváš dohromady se svým životem? Ta otázka platí každému posluchači a čtenáři Písma... Jak tomu rozumíš?

Ukazuje se, že Ježíš a farizeové se dobře shodnou na podstatě, na jádru Mojžíšova zákona: Miluj Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem, duší, silou i myslí – to je vlastně židovské vyznání víry. A miluj svého bližního, jako sám sebe – druhá strana téže mince.

A tady nastává problém. Teorii zvládáme docela dobře, známe tato slova, někteří možná už z náboženství, nebo z biblických hodin. Znal to právě i ten farizeus, všimněme si, vždyť tak odpověděl přece sám, věděl to i bez Ježíše! Jenže vědět, a vědět jak na to, jak to konkrétně ve svém životě provést, to jsou dvě různé věci. Váhání, nejistotu, rozpaky nad tím, jak a jestli lze takové směřování naplnit, vyjadřuje farizeova otázka: „Kdo je můj bližní?“

Nespěchejme s odpovědí. I když ten příběh známe, i když už jsme ho dočetli do konce a máme možná odpověď na jazyku, s odpovědí ještě vyčkejme, ostatně ani Ježíš ji na nás přece nevyhrknul jedním slovem.

Kdo je můj bližní? Patří tam také souvěrci, s kterými si nerozumím, sikariové a zélóti, kteří nemají daleko sáhnout k teroristickým praktikám, velekněžská vrchnost, která jde Ježíšovi po krku? Patří tam křesťané různých denominací, ale co muslimové? Němci – ale i ti odsunutí sudetští? Chudí – ale i Romové? Trpící – ale i vrazi ve vězení? Otázka vlastně zní: Kde je hranice mezi bližními a vzdálenými? Odkud, odkdy je druhý člověk tak blízko, že ho mám a dovedu milovat?

A tohle už není žádná teorie; to je přece svět, který známe... Blíže nám je vlastní rodina než sousedova a bezpečněji se cítím, když přijdu mezi přátele, než třeba do klubu, kde nikoho neznám. A také prakticky: snáz půjčím pětistovku někomu z vás, bratři a sestry, než bezdomovci. A aktuálně – blíže je mi naše země než Ukrajina atd. Rozlišujeme bližní na bližší a vzdálenější, a dokonce jistě počítáme i s tím, že někteří jdou tak nějak mimo nás.

Poslyšme text z Izajášova proroctví: „Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu ty, kdo jsou bez přístřeší...?“ (Iz 58,7) Co by se stalo, kdyby skutečně u dveří zazvonil člověk bez domova a žádal chléb a přístřeší...? Být blízko, přiblížit se, totiž přece není jen tak snadné a krásné, ale také riskantní, nebezpečné. Tam, kde člověk dává, kde se vydává, tam také riskuje ztrátu, třeba ztrátu majetku, nebo úcty, nebo i života... Je svým způsobem zranitelný. Otázka, komu a jak poskytnout lásku, rozhodně není nemístná; vyjadřuje podstatné potíže, které s nároky Písma máme – a nejspíš bychom sami k té otázce dovedli ještě leccos přidat. Kdo je můj bližní?

Ježíš otázku nesmete ze stolu, nebo neodpoví jedním slovem, ale naslouchá jí, navazuje na ni. Navazuje a odpovídá na problémy, které mu předkládáme. A vypráví nám známý příběh – příběh o násilném činu, příběh o člověku beze jména, který padl, ani neví jak, kamsi na hranici mezi život a smrt, zkrátka tam, kde si sám nepomůže. Mohl to být kdokoli, slušný nebo podezřelý, náš nebo cizí, já nebo ty. Někteří, a možná nejen dva, ho míjeli, viděli a přešli na druhý chodník. Všimli

si a šli dál. Přitom to byli zrovna ti, kteří také znali Boží Zákon – kněz a levita, farář a ministrant, a možná ještě farář a presbyteri by tam mohli projít... Bůh ví, proč – nebo možná spíš: Bůh se ptá, proč! – se nezastavili.

Ale pak přece jen v příběhu zbitého člověka nastává zlom. Co je tím zlomem, kdy se stane to podstatné? Zlomem je chvíle, kdy Samařan, od kterého bychom to – na zákoníkově místě – nejméně čekali, je hnut soucitem. Tohle pohnutí, naklonění srdce k druhému srdci – takže už nestojí každý na jiné cestě, nebo proti sobě, ale spolu, spolu cítí, soucítí, – to je ten moment, kdy se mění lidské příběhy. To je ta chvíle, kdy se naplňuje Boží Zákon. Velmi konkrétně, prakticky, očištěním ran, poskytnutím dopravy, zajištěním jídla.

Všimněme si, že Ježíš svým vyprávěním vlastně neodpovídá na otázku, tak jak byla postavena. Vede nás, abychom se posunuli k trochu jinému tázání: Kdo byl bližním tomu, kdo upadl mezi lupiče? Ne, kdo je můj bližní, abych ho miloval, ale kdo je bližním tomu, kdo lásku potřebuje? Ne nutně člen rodiny nebo spolubratr, ale prostě ten, kdo v tu chvíli konkrétně pomůže! Odpověď na zákoníkovu otázku by tedy vlastně byla: bližním je mi ten, kdo mi pomůže – ten, koho o pomoc také dovedu požádat, komu dovolím, aby mi pomohl. A komu jsem bližním? Tomu, ke komu se přiblížím, s kým spojím kousek své cesty, komu podle své možnosti konkrétně pomohu. Ježíš posouvá farizeovo i naše myšlení. Být bližním zkrátka není titul, nebo náš status jen vůči vybraným lidem. Být bližním je událost, pohnutí, jednání.

Přiblížit se druhému, to je někdy opravdu těžké – ale v Božích očích to má budoucnost, to přetrvá. Osamělých a zbitých u cesty má ubývat, setkání na cestách a prokázaného milosrdenství má přibývat... Vždyť Bůh sám se k nám přiblížil, sklonil se až do našeho prachu (i do špíny, před kterou sami raději zavíráme oči). Nenechal nás bezmocné a polomrtvé, tápající na hraně života a smrti. Ošetřuje a hojí naše rány, vede nás k životu, k budoucnosti.

Co stojí v Písmu, jak to tam čteš? „Miluj svého Boha a miluj svého bližního... Neboť Bůh miloval svět – tak, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život.“ I nás, jako toho zákoníka, Ježíš upomíná a povzbuzuje. Každé přiblížení a pomoc jsou ochutnávkou Božího království. A také: „Cokoliv jste učinili

jednomu z mých nepatrných bratří (pocestnému, nemocnému, hladovému...), mně jste učinili.“ (Mt 25,40) Jdi a jednej také tak.

Amen

MODLITBA

Milosrdný Bože, zaměstnávají nás každodenní starosti, zahleděnost k vlastním záležitostem, nespokojenost, nebo zkrátka malé odhodlání. Moc se nám nedaří přiblížit se, naklonit srdce, opravdově pečovat o sebe, o blízké, o cizince, o tvé slovo.... Často se spíš bolestně vzdalujeme. Proviňujeme se proti tobě i druhým lidem: vědomě i nevědomě, myšlením, slovy i skutky. S důvěrou ve tvé milosrdenství prosíme: Odpusť nám a vyburcuj nás k životu podle tvé vůle. Pane, smiluj se nad námi.

Amen

PÍSEŇ č. 688 Odpusť

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Kristus nás nazval svými přáteli a položil za nás život, když jsme ještě byli hříšníky. S důvěrou, že takto Bůh miluje svět, přimlouvejme se za lidi, místa i situace tohoto času. (K jednotlivým prosbám se můžete připojit nejen srdcem, ale i slovy „Pane, smiluj se!“)

Všemohoucí a milostivý Bože, prosíme, buď blízko tomuto světu. Zvláště těm, kteří si připadají jako zbití a zanechaní u cesty... Prosíme za oběti násilí, teroru, hladu a různých neštěstí. Nauč i nás účinně pomáhat. Voláme k tobě: Pane, smiluj se!

Přimlouváme se za všechny, kdo se starají o raněné – za lékaře, pečovatele, služebníky charity a diakonie, i za duchovní. Prosíme o požehnání jejich práce, i sbírek a projektů, v nichž se lidé stávají bližními. Voláme k tobě: Pane, smiluj se!

Prosíme za tvou svatou církev po celém světě, za všechny pokřtěné i za ty, kdo se připravují přijmout křest, abychom šli bezpečně tvou cestou a byli tvými dobrými a milosrdnými služebníky. Voláme k tobě: Pane, smiluj se!

Pane, stůj při těch, kdo v naší zemi i jinde usilují o spravedlnost a právo. Dávej moudrost těm, kdo mají moc. Nedopusť, aby vítězila nenávisť, aby nabyly vrchu praktiky popírající lidská práva, důstojnost a svobodu. Zvláště prosíme za... (podle aktuální situace ve světě). Voláme k tobě: Pane, smiluj se!

Prosíme, buď svým svatým Duchem blízko těm, kdo jsou bezradní. Těm, kdo pro svou slabost, stáří nebo nemoc trpí pocitem zbytečnosti. Těm, na které společnost hledí skrz prsty. Voláme k tobě: Pane, smiluj se!

Prosíme za naše společenství, za naše rodiny a přátele. Pro svou slávu dej nám sílu milovat, odpouštět a být si na blízku. Voláme k tobě: Pane, smiluj se!

Pane, vyslyš naše prosby, když svůj hlas spojujeme k modlitbě, kterou nás naučil náš Pán Ježíš Kristus: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratři a sestry. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým. Vždyť celý zákon je shrnut v jednom slově: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého! (Ga 5, 13–14)

POŽEHNÁNÍ:

Hospodin nedopustí, aby uklouzla tvá noha, nedříme ten, jenž tě chrání. Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky. Amen

PÍSEŇ č. 473 Vezmi, Pane, život můj

NA POČÁTKU

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Pomoc naše a počátek náš jest ve jménu Hospodina, kterýž učinil nebe i zemi, kterýž jest věrný ve svém věčném milosrdenství a díla rukou svých neopouští. (Ž 124, 8; 138, 8)

Amen

PÍSEŇ č. 138 Srdcem celým tebe, Pane

MODLITBA

Pane Bože, Stvořiteli nebe i země, Stvořiteli nás lidí, děkujeme, že se v noci pootočila Země a přišlo ráno. Říkáme, že vyšlo slunce. Ty sám víš nejlíp, jak je svět a vesmír uspořádán. Čím to je, že tmě vystřídá světlo. My svět obýváme, poznáváme a dáváme věcem a dějům jména. Děkujeme za svět a život. Děkujeme za lidi kolem nás, za přírodu, za barvy, chutě a vůně. Za city a pocity. Za možnost myslet a mít rád. Za to, že věci nejsou dané osudem, ale že se můžeme rozhodovat.

Někdy, když se rozhlédneme nebo ohlédneme, padne na nás smutek a úzkost. Je nám líto, co jsme pokazili nebo co pokazil někdo jiný. Prosíme o odpuštění, odvahu k nápravě. Prosíme o moudrost, abychom věděli, jak věci napravovat.

Prosíme za lidi v úzkých, ve slepých uličkách, v koncích. Buď jim nablízku. Buď nablízku nám všem. Otevírej budoucnost. Prosíme o tvého Ducha. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení je z První knihy Mojžíšovy, od 1. verše 1. kapitoly až do 2. kapitoly, 3. verše:

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi...

PÍSEŇ č. 618 Modré nebe, slunce zář (nebo Svítá č. 109 Jak vzácnou přízeň)

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou první dva verše z přečteného textu z 1. kapitoly První knihy Mojžíšovy, první dva verše celé Bible:

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi...

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Na počátku, hebrejsky b– rešit. První písmenko hebrejské bible je B. To písmeno se nazývá *bejt* a to znamená *dům*. A navíc to hebrejské písmenko B jako domeček skutečně vypadá.

Židovští rabíni k tomu říkají: „Mé dítě, i když jsme v cizině, máme pevnou půdu pod nohama, máme střechu nad hlavou, jsme kryti v zádech a před sebou máme budoucnost. Někteří lidé říkají, že jsme řízeni tajemnými mocnostmi. Jiní zase tvrdí, že není vůbec nic, pouze prázdnota. Nevěř tomu, mé dítě. Mysli vždy na první písmeno naší velké Knihy, to je celá naše víra.“

Bible začíná dobře. Podmětem hned první věty je Bůh. Bůh tvořící nebe a zemi. Nebe tvoří pro sebe a zemi pro člověka. Nebo... je to předčasné vidět člověka hned v tom prvním verši? Vždyť nejdřív se musí stvořit celý vesmír, svět, oddělit moře a souš, světlo a tmu ... a člověk přijde až nakonec. Ano, člověk přijde až nakonec, a přece o člověka, o nás, jde už v tom prvním verši.

Tuto zprávu o stvoření napsali židé v Babylóně, v zajetí. Daleko od své země, od země zaslíbené. Daleko od Jeruzaléma, kde býval chrám (který teď už je v troskách), kde se soustřeďovala víra v Hospodina. A právě v té daleké zemi, v Babylóně, se ukazuje, že Bůh není mrtev, že je s lidmi i v cizině, v nedobrovolném vzdálení. Ukazuje se, že víra je možná i bez chrámu a všeho, co se v něm odehrávalo. Víra nejen je možná, ona je živá a nosná. Bůh je i v exilu.

Tady, v situaci nouze, vyhnanství a odstřižení od kořenů, vznikne báseň o stvoření světa. O Bohu počátku. Ten dává naději do budoucna, ten dává sílu přežít těžký dnešek.

Někdy máme strach. Bojíme se... (Islámského státu, šířící se eboly, války, která je blízko...) Bojíme se o svoje blízké.

Je dobře, že Bible začíná tím hebrejským písmenem B, tím bezpečným „domečkem“. Je dobře, že ti židé kdysi dávno v babylónském zajetí začali zpívat o Bohu, který na počátku stvořil nebe a zemi. Oni to nepsali v závěťi a bezpečí jeruzalémského chrámu, ale v situaci nouze, strachu.

Bůh je Bohem počátku. Bůh nebyl opravář, který spravil nebo předělal něco porouchaného, ani schopný krejčí, který ze starého kabátu ušije novou sukni. Hospodin nepřemohl jiného boha, aby obsadil jeho svět. On nebe a zemi stvořil. Z ničeho. Je to úplný začátek.

Podle židovské tradice, na kterou jako křesťané navazujeme, byl svět stvořen Božím slovem. Bůh povolává svět z nicoty k bytí tím, že jej vyslovuje, vlastně „vypráví“. Vesmír, člověk a jeho dějiny jsou takto v nejvlastnějším smyslu „Božím vyprávěním“. Židovský spisovatel Elie Wiesel říká: „Bůh stvořil člověka, protože miluje příběhy.“ Pán Bůh nechtěl zůstat sám. Přál si protějšek. A tak začal mluvit. Svět a my jsme Božím vyprávěním.

Ten vypravěč, Hospodin, je podmětem první věty v Bibli. Boží vyprávění, napínavé tvoření začíná. Židé v zajetí se sesednou a poslouchají vyprávění... ani ne tak o tom, jak svět vznikl, ale *k čemu...*

Jak to bylo dál? Co tam čteme? Země byla *pustá a prázdná a nad propastnou tůňí byla tma*. Podmětem druhé věty je země. Pustá a prázdná. Známe pustou a prázdnou zemi. Nemusí to být rovnou poušť nebo krajina, přes kterou přešla válka. Pusto a prázdno máme někdy kolem sebe nebo v sobě, i když nás třeba obklopuje živá příroda nebo spousta lidí. Známe ta svoje „pusta a prázdná“. Civění do prázdné zdi, čekání na telefon, studený vítr na hřbitově. Bolavé vzpomínky. Tma.

Ale! Ale nad vodami se vznášel duch Boží. Už tenkrát na začátku. Něco podobného vyjadřuje autor Páté knihy Mojžíšovy, když mluví o Hospodinu jako orlovi, který bdí nad svým hnízdem a vznáší se nad svými mláďaty, aby je ochraňoval. (Dt 32,10–12)

Je dobře, že to neskončilo nehostinnou osamělou pustinou zahalenou do tmy. Vznášející se duch je příslibem pokračování, nadějí. Je to dech života. Je to světlo do tmy. Hospodin tvoří – světlo, čas, prostor. Místo k životu.

A pak stvoří člověka.

Člověka stvořil Pán Bůh jako svůj obraz. Co to znamená? Je člověk obraz, který se pověsí v obýváku na zeď a nehnutě tam visí dvacet let? Ne. Kdyby Pán Bůh chtěl, aby jeho obraz byl nehybný (a udržel si původní tvar), použil by nejspíš jiný materiál, třeba takový mramor. Ale on jako svůj obraz stvořil člověka, a to ne jednoho, ale dvojici, muže a ženu. Takže – obrazem Boha jsou lidé, lidé ve vztahu, ve vzájemnosti, společenství. Snad proto se i o tom tvůrci mluví v množném čísle. (Učiňme člověka, aby byl naším obrazem.) Pro Pána Boha není nejdůležitější statičnost a neměnnost. Pán Bůh žije, komunikuje, vypráví, tvoří. Jeho duch se vznáší nad vodami, nad pustinou a temnotou. Tvoří slovem. To, co stvořil, obhlíží, nezapomene se večer podívat zpět na uplynulý den a raduje se, že je to dobré. Obrazem tohoto žijícího Boha máme být my lidé. S láskou a péčí Hospodin stvořil svět a člověka pověřil, aby se o svět staral. Taký s láskou. A taký ohleduplně a vděčně.

Sedmý den udělal Pán Bůh přestávku. Stačí. Mám všechno, co potřebuji. Je to stvořené a požehnané.

My, pečující lidé, máme sedmý den taky odpočívat. Nastražit v neděli uši, abychom zaslechli Boží vyprávění. Ohlédnout se zpátky, podívat se nahoru na nebe. Mezi mraky všednodennosti nechat zazářit Boží úsměv. Ten byl na počátku a je tam pořád. A pak – z toho bezpečného domečku (písmenka B) můžeme vyhlížet a jít vstříc své – možná nejisté a přesto jisté budoucnosti. Amen

MODLITBA

Děkujeme, Pane Bože, že jsi začal vyprávět. Slovem tvořit svět, život a nás lidi. Prosíme, ať ti jako tvé obrazy neděláme moc ostudu. Pane Bože, budoucnost je možná nejistá, ale věříme, že je ve tvých rukou. Děkujeme za to. Amen

PÍSEŇ č. 626 Jak vznešené tvé jméno

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, děkujeme za stvořený svět. Prosíme, ať se v něm my lidé chováme vděčně a odpovědně.

Prosíme, posiluj naši víru. Rádi bychom byli svědky víry taky druhým lidem – našim blízkým, rodině, přátelům i těm, které moc neznáme.

Prosíme za lidi v těžkostech. Za ty, kdo jsou sami a není jim tak dobře. Dej, ať si jich někdo všimne a stane se jim oporou.

Prosíme za nemocné. Dej jim sílu se nemoci postavit, unést bolest, smířit se s tím, co se nedá vyléčit. Prosíme za umírající, buď při nich, buď oporou i jejich blízkým.

Prosíme, Pane Bože, za ty, kterým někdo ublížil. Prosíme, abychom uměli odpouštět.

Pane Bože, prosíme za lidi, kteří spolu bojují. V malém i ve velkém. Prosíme o pokoj, o mír. Pomoz nám hledat cesty smíření.

Prosíme za lidi, kteří mají moc. Posunuj je k dobru, dej jim moudrost, dej jim odvahu jít za pravdou, nemyslet na sebe.

Modlíme se společně, jak nás naučil Pán Ježíš: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Což neprodávají pět vrabců za dva haléře? A přece ani jeden z nich není zapomenut před Bohem. Ano i vlasy na vaší hlavě jsou spočteny. Nebojte se, máte větší cenu než mnoho vrabců. (L 12, 6–7)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin ať je před tebou, aby ti ukázal pravou cestu, a ty abys měl za kým jít.

Hospodin ať je vedle tebe, aby tě mohl vzít za ruku a ty jeho.

Hospodin ať je za tebou, aby tě ochránil před zlými lidmi.

*Hospodin ať je pod tebou, aby tě chytil, když bys snad padal.
Hospodin ať je u tebe, aby tě těšil, když budeš smutný. Amen*

PÍSEŇ č. 178 Krásná je modrá obloha

CO SE DÁ USTÁT?

VSTUPNÍ SLOVA

Kdyby sám Hospodin nebyl při nás – Izrael ať řekne –, kdyby sám Hospodin nebyl při nás, když proti nám povstali lidé, zaživa by nás tehdy zhltili v hněvu, jímž proti nám vzpláli. Naše pomoc je ve jménu Hospodina, on učinil nebesa i zemi. (Žalm 124, 1–3 a 6) Amen

PÍSEŇ č. 138 Srdcem celým tebe, Pane

MODLITBA

Bože bohatý v milosrdenství, děkujeme ti za tento společný prostor k setkání s tebou, s druhými i sama se sebou. Vděčně se chceme i dnes vystavit slyšení tvého Slova. Dej, ať se nám s pomocí Ducha svatého daří zahlédnout, kde se evangelium pro dnešní den protíná s naší životní zkušeností. Kéž se nám tvé Slovo stává zrcadlem, v němž si můžeme prohlédnout svůj život. Ať už se dnes biblická zvěst stane pro nás pohlazením, ostnem, výzvou nebo něčím jiným. Dej, abychom na tyto tvé doteky nezapomněli ve dveřích kostela.

Prosíme o tvého svatého Ducha, abychom s myšlenkou na Kristův život, kříž a vzkříšení dokázali alespoň tu a tam být věrohodnými, dobrými svědky tvé velikosti. Kéž nás světlo Kristova evangelia, které žádná tma nedokáže pohltnout, provází v radostných i strastiplných chvílích našeho života a pomáhá nám naplnit životní poslání každého z nás. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšme čtení Písma svatého, jak je zapsáno v Listu apoštola Pavla Římanům, ve 12. kapitole, od verše 1. do 8.:

Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství...

PÍSEŇ č. 368 Ó Tvůrce, Duchu svatý, přijď

KÁZÁNÍ

Základ kázání je ve Druhé knize Mojžišově, v 1. kapitole, od 8. do 22. verše:

V Egyptě však nastoupil nový král, který o Josefovi nevěděl...

Vláda se vystříдалa, zásluhy Jákovova syna Josefa o záchranu Egypta před hladomorem jsou zapomenuty. Nový faraón o tom, jak se Izraelci dostali do Egypta, už nic neví. Nevidí je jako přínos, ale naopak jako hrozbu. Děsí ho, že si ten lid žije nezávisle, s jinými zásadami, s jinou vírou. Navíc se rozmáhá. Rodí se hodně dětí. „Co kdyby se jednou Hebrejové obrátili proti nám?“ V této vyhrocené situaci se shodou okolností dostanou do popředí dění dvě porodní báby. Jejich příběh můžeme dnes promyslet a zkusit vztáhnout na své vlastní zkušenosti boje o zachování svého poslání.

Tyto dvě „porodní asistentky“ dávnověku měly svůj jasný úkol. Zřejmě zastávaly svou práci dobře. Možná to byly představitelky cechu nebo prostě jen konkrétní dvě ženy, které se svou odvahou obzvlášť zapsaly lidu do paměti. Zkusme si představit dvě porodní báby, které jako ty údy v Božím těle (jak to líčil apoštol v prvním čtení) měly své obdarování v povzbuzování a praktickém provázení žen v jejich těžké hodině. Jejich jména vypovídají o jejich profesi: Púa by se dalo přeložit jako Sténalka a Šifra jako Těšitelka. Zápletka je jednoduchá, a když ji zobecníme, je to i příběh o nás.

Jsou tu dvě ženy, které chtějí svou práci, své poslání naplňovat co nejlépe, a tu je jim najednou dán od nejvyššího velení úkol právě opačný. Nepodřídí-li se faraónovu rozkazu, půjde jim o život. Mnoho je způsobů, jak zareagovat, ale žádná volba není bezproblémová. Takové momenty známe. Také se znovu a znovu můžeme ptát, jak je možné, že se v různých dějinných momentech opakuje stejný scénář. Jak je možné, že se lidé nechají tak snadno zlákat hlasem Zlého a jejich srdce se stane ze dne na den tak žlučovitým, že se obrátí proti stvoření v jeho samém vzniku? Co bylo asi obsahem našeptávání faraónových rádců, že to vládce přivedlo k tak krutému rozhodnutí? Je to asi podobný údiv, jako nad faktem, že se v dějinách židovstva mohl tolikrát opakovat strašný

scénář pogromů, kdy se přes noc z běžného sousedského soužití stalo vražedné, běsnící peklo.

V podhoubí toho všeho je zřejmě strach, strach různého druhu. Mezi řádky biblického příběhu tušíme závist, že se někomu daří. Ta vede ke strachu, díky němuž se pak vymýšlí různá schémata, co všechno by se díky tomu mohlo v budoucnosti stát. To je trik Zlého, kterému je snadné podléhat. Naše fantazie je totiž velmi bujná. Vždycky dokáže namíchat naše zkušenosti a představivost a přisypat trochu smůly, aby vzniklo těsto co největších obav. A důvěra, že budoucnost všech podob má přeci jen ve své ruce sám Hospodin, je nejednou kdesi pod příkrývkou strachu. Strach z naší vlastní představy vyplní celý prostor. Pod jeho vlivem pak děláme takové kroky, které celou situaci ještě zhorší. Zde v příběhu strach faraóna vede k strašnému jednání. Nejprve pokořuje lid těžkou prací, později navíc ztrpčovanou surovostí. Nakonec dává porodním bábám naprosto zvrácený úkol: zabíjet při porodech novorozence. Místo radosti rodiny a nějaké té odměny, třeba v podobě tradičního pokrmu pro porodní báby (u nás to bývala bábovka, nevíme, co měli pro báby tehdy Izraelci), místo toho všeho příjemného a normálního mají v případě, že je to chlapec (tedy budoucí nositel tradic a ochránce rodu), dítě vzít a zavraždit. A co pak? Mají odejít od plačící rodičky nebo ji utěšovat s vědomím, že příčinou jejího hoře jsou ony samy? Strašná představa – představa plná strachu.

Napadne nás určitě víc příkladů takto zvrácených úkolů. Podobně šílené rozkazy vydávaly totalitní režimy se zbožštělými vůdci: Židovský vězeň si může zachránit život jedině tak, že ubije své rodiče a bude pomáhat svým vězňům vraždit další lidi. Ale i v dobách zdánlivě klidných probíhala tichá válka. Schopní byli pro svou politickou příslušnost nebo spíš nepříslušnost propouštění, neschopní a nevzdělaní zastávali nejvyšší posty. Dobré projekty šly z ideologických důvodů do koše, kvalitní filmy do trezoru. Lidé byli nuceni volit, co nechťeli, podepisovat, co se jim přičilo. A když se tomu pro tu chvíli někdo vzepřel, byl za tím jeho velký osobní boj a také mnoho obav a perzekuce rodin.

Nelehká rozhodnutí patří do času člověka i v době míru. I dnes, kdy nežijeme v totalitě, musí třeba lékař na transplantační jednotce volit, který pacient dostane šanci na život a kterého svým verdiktem odsune,

a tak možná i odsoudí k smrti. Manželé rozdělení nevěrou zvažují, co dál. Taková rozhodnutí nejsou nikdy jednoduchá, každá volba je jen volbou menšího zla. Vždycky jde o to, co si jako menší zlo vyloží ten který člověk.

Báby volí také z jejich pohledu menší zlo. V zájmu života dětí se rozhodnou faraónovi lhát, a tak riskovat své životy. Nepřizpůsobí se tomuto věku, jak by řekl apoštol, ale přinesou sama sebe jako živou oběť. Věří, že Boží vůle je, aby se nezpronevěřily svému úkolu a nezneužily důvěry rodičích žen. Vyznávají ve svém srdci, že ten, koho ctí jako skutečného vládce, není farao. Lží o tom, že Izraelky porodí vždy rychleji, než k nim přijdou, riskují možná nejen vlastní život, ale i život svých rodin a dalších kolegyň. V takové chvíli se jim hodí selský rozum. Využijí toho, že svou fabulací vlastně potvrdí faraónovu představu o jinakosti a síle Izraelců. Jejich příběh má šťastný konec, trestu uniknou a dokonce o nich ještě teď slyšíme z kazatelny.

Možná nás může lekat, že celková situace v zemi se v tuto chvíli příběhu neobrací k dobrému. Většinou se po odvážném činu jednotlivce za totality i v jiné vyhrocené době vše hned nezlepšuje. Faraο naopak přitvrdil a vraždit novorozence nyní přikazuje nejen dvěma porodním bábám, ale rovnou všem lidem. Mají topit hebrejské chlapce v posvátné řece Nilu, kterou Egypťané nazývali „otcem bohů a lidí, dárce úrody“. Děsuplná situace, děti Izraele a tedy Hospodina, měly být obětinou egyptskému pohanskému božstvu. Proto také první rána Božího protiútoky – první z deseti egyptských ran – zasáhne právě Nil, když Hospodin nechá Árona s Mojžíšem proměnit jeho vodu v krev. Tady už boj Boží probíhá pod vedením Mojžíše – jednoho z vody vytažených dětí.

Situace se neobrátí k lepšímu mávnutím proutku. Zlepšila se jen situace jednotlivých lidí, kteří ustáli těžkou chvíli. A to ne jejich fyzická situace, ale jejich situace před Bohem. Ať už šlo o porodní báby, nebo o všechny ty další jmenované jako příklady. Když se rozhodli pro to, co považovali za menší zlo před Bohem, Pán Bůh to jistě neopomenul, má to ve své paměti, podle níž nás bude jednou soudit.

Jako život sám, je i tento příběh plný paradoxních obrátů a nečekaných rozuzlení, která jsou často rozpoznatelná až s větším odstupem. Jako štěstí (třeba náhlý zisk velkých peněz) může přinést

neštěstí (třeba rozkol rodiny nebo přátelství), tak také naopak – velké neštěstí (třeba vyvražďující dekret) může spustit sled událostí, které nakonec povedou ke šťastnému konci. V našem příběhu to bude za čas vyvedení izraelského lidu z Egypta. Utrpení Božímu lidu pomůže poznat pravou tvář Egypta a odhodlat se k odchodu. Uprostřed soužení Bůh přeci jen pomáhá lidu silit. Paradoxní až humorné je i to, že tu obyčejné ženy vítězí nad mocným faraónem. Skrze ty, jejichž prostřednictvím faraón zamýšlí lid tajně likvidovat, Bůh naopak pomáhá lidu k rozmnožení. Přínosem těžké doby, která pro Izraelce v Egyptě nastala, bylo také to, že se jednotlivé kmeny semkly a začaly se s postupem času vnímat jako celek. Krize je vždy šance. Tady stmelila společenství velké rodiny. Skupina, která později prožila Boží záchranu při přechodu Rudého moře, vydávala o tomto zážitku svědectví, ke kterému se postupem času přidávaly další kmeny. Takovým složitým vývojem, kterému napomohlo mnoho těžkých chvil, postupně lid Hospodinův sílil. Proto je také vyvedení z Egypta, jehož příběh začíná v podstatě dnešním textem, ústřední událostí Starého zákona. O tento záchranný Boží čin je opřeno i Desatero, v jehož úvodu se říká: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“ (Ex 20, 2) A následuje první přikázání. Máme tu připomenutu motivaci poslouchat Hospodina, protože Boží lid s ním už učinil nejednu spásnou zkušenost. Hle, kolik zásadních věcí má svůj kořen v příběhu Šifry a Púy!

Když budeme v životě postaveni před těžká rozhodování, nebo si uvědomíme, že ačkoli žijeme s lehkostí, přeci činíme každý týden mnoho kroků, které jsou pro budoucnost našich vztahů, našeho poslání, výchovy našich dětí důležité, můžeme si vzpomenout právě na dnešní příběh a jeho důsledky. Kéž je pro nás přes všechnu jeho děsivost povzbuzením. Malé rozhodnutí jednotlivého člověka může mít široký dopad. Možná i to, zda se vydáme nebo nevydáme v neděli do kostela. Snad tu najdeme utvrzení ve víře, snad tu posílíme svá klesající kolena, uslyšíme odpověď na své otázky, a pokud pak budeme muset vydat počet ze své víry, vzpomeneme na zaslíbení, že Pán Bůh nás na holičkách nenechá. Pomůže nám projít temná údolí a možná uvidíme stejně jako ony dvě báby, že nám prokazuje i mnoho dobrého a žehná našim domům.

Amen

MODLITBA

Pane, dávej nám schopnost vidět krize s nadějí, jako příležitost a šanci ke zlepšení, utvrzení a posílení, prohloubení vztahů s lidmi i s tebou, i když nevidíme okamžité dobré výsledky. Dávej nám, prosíme, také sílu obstát, když budeme v těžké situaci my sami nebo naši nejbližší. Amen

PÍSEŇ č. 669 Přijď, Spasiteli (nebo Svítá č. 47 Báby)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, prosíme tě, posiluj nás, kde jsme slabí, abychom dostali svému poslání. Dávej nám vědomí své přítomnosti a lásky, tam kde už už vzdáváme úsilí o lepší stav věcí: v rodinách, v práci, v místě, kde žijeme.

Pane, pomoz nám, ať se dokážeme učit ze špatných zkušeností, ať už vlastních nebo z neblahých zkušeností druhých. Kéž rozvážně volíme vlády a s rozmyslem zacházíme s mocí, aby se nemusely opakovat tragické scénáře z minulosti.

Přimlouváme se také za ty, kdo procházejí těžkým životním obdobím. Posiluj je každý den, když se potýkají s těžkou nemocí, truchlí po ztrátě blízkých, nevědí si rady s komplikovanými vztahy, bezvýchodnou situací v práci, existenční nejistotou, anebo jim život dočista přestal dávat smysl. Posílej jim do cesty ty, kdo mohou pomoci, a ukazuj nám, kde to můžeme být právě my.

Prosíme za tento sbor, ať se nám daří tlumočit evangelium všem generacím, ať dokážeme těšit a povzbuzovat, a přistupovat k druhým i v naší širší společnosti bez předsudků a s otevřeným hledím.

A společně tě pak voláme slovy modlitby, kterou nás naučil sám Ježíš: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Když Ježíš přišel do končin Cesareje Filipovy, ptal se svých učedníků: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“ Oni řekli: „Jedni za Jana Křtitele, druzí za Eliáše, jiní za Jeremiáše nebo za jednoho z proroků.“ Řekl jim: „A za koho mě pokládáte vy?“ Šimon Petr odpověděl: „Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého.“ Ježíš mu odpověděl: „Blaze tobě, Šimone Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích.“ (Mt 16, 13–17)

POŽEHNÁNÍ

A Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Jemu náleží panství na věky věků! Amen

PÍSEŇ č. 623 Důvěřuj se v Pána

CHVÁLA ŽENY STATEČNÉ

VSTUPNÍ SLOVA

Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který neseďává s posměvači, nýbrž oblíbil si Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci. Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří. (Ž 1, 1–3)

PÍSEŇ č. 1 Kdo nežije dle rady bezbožných

MODLITBA

Milý Bože, děkujeme za každý den, který přidáváš k našemu životu. Děkujeme, že se smíme těšit ze slunečných dnů, a dej, abychom si jich považovali, než zase přijdou podzimní plískanice...

Děkujeme za práci, kterou jsme mohli konat, každý z nás podle svých možností, v zaměstnání nebo doma. Děkujeme za dny dovolených a odpočinku. Děkujeme za tento den odpočínutí. Děkujeme za práci jiných, ze které můžeme mít radost a užitek.

Děkujeme, že žijeme v bezpečí a dostatku, a prosíme za ty, kteří tak nežijí. Prosíme za otevřená srdce i ruce vůči nim.

Prosíme, svým Duchem buď i tady mezi námi, aby se tvé slovo, které budeme číst a rozvažovat, v nás zakořenilo, rostlo a vydávalo dobrý užitek – tobě ke cti a chvále. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je ze starozákonní knihy Přísloví, celá 31. kapitola:

Slova krále Lemúela, výnos, jímž ho napomínala jeho matka...

PÍSEŇ č. 624 Já, Hospodine, jedno vím

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou dva verše z knihy Přísloví, z přečtené 31. kapitoly: verš 10. a 30.:

Ženu statečnou kdo nalezne? Je daleko cennější než perly.

Klamavá je líbeznost, pomíjivá krása; žena, jež se bojí Hospodina, dojde chvály.

Když se v našich shromážděních rozhlednete po kostele, je tam víc mužů nebo žen? Někde je to více méně vyvážené; právě tak i staršovstvo bývá genderově vyrovnané. Ale většinou jsou v našich sborech hlavně ženy, ty tvoří podstatnou část nedělních bohoslužeb a právě tak i shromáždění v týdnu. Na tyto „statečné ženy“ především je zaměřeno toto kázání. Odstrčení se však nemusí cítit ani muži, dnešní biblické poselství oslovuje i je.

Závěrečná kapitola knihy Přísloví je známá právě pro tento oddíl, nazvaný „Chvála ženy statečné“. Stejně důležitá je však i její první část, tedy souvislost, do které je tato píseň nebo báseň zasazena. Tam jsou slova moudré matky, určená mladému králi, jak si má počínat, na co má při své vládě dbát, čemu se věnovat a čeho se vystříhat. Větší část kapitoly je však věnována ženám. Tak i toto místo ilustruje, že Bible není „mužská záležitost“ – stejně jako obrazná vyjádření pro Hospodina nejsou vzata výlučně z „mužského světa“. Je to text krásný, pozitivní, poetický.

Lze se ovšem na něj dívat z různých úhlů pohledu. Charakterizuje ženu mimořádně aktivní, a tak není divu, že tím své čtenáře (a možná zvláště čtenářky) do jisté míry provokuje. Stalo se, že se při výkladu tohoto oddílu jedna sestra rozčílila nad tím, co všechno ta žena musí dělat, „a bodejt' by ji za to ten její nechválil“. Ale to je nedorozumění. Tato „chvála ženy statečné“ není psána jako popis jednoho pracovního dne. Je to skutečně báseň. To je ostatně zřejmé už z formy, jak je napsána: jako akrostich, to znamená, že každý následující verš začíná dalším písmenem hebrejské abecedy (v ekumenickém překladu je to přímo vyznačeno). Pro správné pochopení je důležitá i kompozice básně: v úvodu (v. 10) je položena otázka, závěr (v. 30) pak přináší odpověď, která obsahuje příslušné poučení. To je také v celé

básni to podstatné. Důležitý je životní postoj, jehož východisko je „bázeň před Hospodinem“.

Napadne nás: psal to muž nebo žena? To se ovšem nedá jednoznačně určit. Mohl to napsat muž, který zde chválí svou vlastní obětavou ženu. Mohl to napsat muž, který si takovou ideální ženu vysnil. Ale mohla to napsat i žena, která popisuje, co všechno na ní leží. (Třeba zrovna ta Lemúelova matka, která svému synu klade na srdce, aby si takové ženy vážil.) Nejpravděpodobnější je však možnost, že tímto textem chtěl autor, ať muž či žena, představit „model fungování ženy v patriarchální společnosti“. Proto je tam také podán výčet těch aktivit, které jsou pro přežití společnosti nezbytné. – A co je „to“ nezbytné? Na první pohled to vypadá jako soupis všelijakých domácích prací a hospodyňských dovedností, ale ve skutečnosti se za tím skrývá moudrost, vytrvalost, naděje... A to jsou hodnoty, nezbytné pro dobrý život každé společnosti.

Když se tedy řekne: „žena statečná“ – koho si my sami vybavíme? Lidi významné i docela „obyčejné“. Třeba Miladu Horákovou, která nepodlehla nátlaku a zůstala věrná lidem i Bohu. Ale právě tak ženy, kterým zemřel manžel a ony se v těžkých poměrech starají o děti. Nebo ty, které postihla nemoc, až se třeba ocitly na vozíčku, ale neztratily víru, chuť do života a byly oporou i pro druhé. Jistě bychom mohli uvádět konkrétní příklady. Nezáleží přitom na věku a postavení, a dokonce ani na životním údělu, ale na víře a vztahu k Pánu Bohu, který z toho života svítí a činí jej nejen snesitelným pro ně samé, ale obohacujícím i pro druhé.

Pro správné pochopení je dobré nevidět ten text jako popis života jedné určité ženy. Smyslem té básně je dát podnět k sebereflexi, k přemýšlení, být inspirací. Například když muži často oceňují na ženách hodnoty, které jsou zde označeny jako klamavé: „líbeznost a krásu“. Tváří v tvář tomu vede tento oddíl k přemýšlení, v čem u žen spatřovat skutečné hodnoty. Žena pak může přemýšlet, zda je její hodnota opravdu v tom, že se „obětuje pro rodinu a dělá první poslední“, nebo v tom, že je oděna „silou a důstojností“ (25), které pramení v bázni před Hospodinem.

Právě v tom je klíč k porozumění celému oddílu: Žena statečná je ta, která se bojí Hospodina. V tom je její cena. Ta dojde chvály i od

samého Boha. Smyslem oddílu tedy není poskytnout výčet činností a prací, které musí správná žena za den stihnout, ale ukázat, co (jaký životní postoj) vyplývá z jejího vztahu k Hospodinu. A tady už pak ani tolik nezáleží na tom, je-li vdaná či neprovdaná, s dětmi či bezdětná...

Důležitou stránkou ženy statečné je její vztah k okolí, její vliv na druhé. Ten je tady vykreslen jako důsledek vztahu s Hospodinem: „Žena, jež se bojí Hospodina, dojde chvály.“ V čem to například spočívá? Jaké jsou konkrétní důsledky tohoto vztahu? Jak se skrze ni chce Hospodin projevit? Že toho není málo, to je naznačeno už samotným výrazem „statečná“, v původním textu doslova „silná“. V čem se ta statečnost a síla projevuje? V jednotlivých verších jsou uvedeny příklady, k čemu ji Hospodin zmocňuje. Souhrnně řečeno k ochotě a odvaze vstoupit do toho všeho, co patří k dobrému řádu věcí, co slouží k dobrému růstu lidského společenství, v malém i velkém měřítku. Jinými slovy: jde o odpovědnost za život a za prostředí, které jí bylo svěřeno. Dokáže to pouze díky své bázni před Hospodinem, jemuž důvěřuje, na něhož spoléhá. Všimněme si některých jejích rysů.

Žena statečná – žena, která se bojí Hospodina – je vlastně ztělesněním moudrosti (26).

Moudrost v knize Přísloví zpravidla vystupuje jako žena. Ve Starém zákoně však moudrost neznamena chytrost, ani to není „chodící encyklopedie“, která všechno ví a každého poučí. Biblická moudrost je umění žít užitečně a k prospěchu svého okolí, v souladu s Božími záměry, bez nároků na odměnu nebo ocenění. Prostě moudrost, která vyvěrá z bázně Boží.

Žena statečná je však nejen moudrá, ale i spravedlivá – má dlaň otevřenou pro utištěného, ruce vztahuje k ubožákovi... (20) Tak to už v úvodu kapitoly (8) řekla moudrá královská matka svému Lemúelovi. Zastávat se utištěných (tedy být milosrdný) – to je hlavní atribut spravedlivého. Znamená to jednat ve shodě s Hospodinem, a takto jednajícím může být jak mocný král, tak obyčejná žena.

Mezi důležité charakteristiky ženy statečné patří i to, že „s úsměvem hledí vstříc příštím dnům“ (25). Je to žena naděje. Moudrost, spravedlnost, milosrdenství, naděje – těchto slov užívá Bible i o samotném Hospodinu. I když to byla pro tehdejší dobu velmi

nezvyklá, až revoluční myšlenka, k němu samému taková „žena statečná“ ukazuje.

Na závěr se podívejme, jak „ženu statečnou“ hodnotí její synové: Povstávají a blahorečí jí (28). To znamená, že ty hodnoty, kterých si Bůh váží, se jí podařilo předat i potomkům. – Tento výrok můžeme směle vztáhnout i na ženy bezdětné. Ve Starém zákoně totiž „synové“ nemusí označovat pouze biologické potomky, ale celá další pokolení. I tady jde o to předat tyto dobré, nenahraditelné hodnoty svému okolí, budoucímu pokolení. Zpravidla k tomu dochází jakoby mimoděk, prostě jen tím, že člověk – žena žije poctivě, pracovitě, moudře, prostě v bázni Boží. A to je hodno chvály.

Podobně je tomu s manželem. Tady je opět důležité to, co role manžela obnášela: ochranu, bezpečí, zastání. Když „manžel zasedá v bráně“ (23), znamená to, že jeho posláním je dbát na právo a spravedlnost. (V městské bráně se vykonával soud a rozhodovaly se tam právní i jiné důležité záležitosti). Statečnost a síla ženy může mít dobrý vliv i na místa, kde se řeší právo a spravedlnost. Její jednání nezůstane bez odezvy a bez dobrého vlivu na společnost.

Sestry a bratři, tento starý text je i pěknou ilustrací, jak vzácný a nenahraditelný je život v bázni Boží. Čeho všeho se týká. Věci jsou na svém místě, právo a spravedlnost se dostává ke slovu – Bůh se dostává ke slovu, jeho vůle se uskutečňuje. „Chvála ženy statečné“ je pro nás pro všechny, pro ženy i muže, svědectvím a inspirací, jak se dá – v bázni Hospodinově, i zdánlivě všedními a „samozřejmými“ věcmi – působit na okolí a měnit je k Boží chvále. Amen

MODLITBA

Pane Bože, náš dobrý Otče, ty jsi nás stvořil jako muže a ženy, protože se ti to tak líbilo, viděl jsi to jako dobré. Děkujeme ti za to. A prosíme, abychom si mohli být navzájem obohacením na různých úrovních svých setkávání, svých vztahů. Obohacením a ne konkurencí. Děkujeme, že i k tomu nám má tvé slovo co říct. Amen

PÍSEŇ č. 647 Kriste, Synu jediný (nebo 541 Jak dobré je žít, Pane, z tvého slova – 1. 4. 5)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Svatý Bože, předkládáme ti své přímlyvy za vše, co nás trápí a s čím si nevíme rady.

Prosíme za oběti válek, za zabité i jejich rodiny; za oběti zvůle a násilí, rasové a náboženské nenávisti. Prosíme za ty, kterým se děje křivda a nespravedlnost. Prosíme za ty, kteří trpí, aniž je ostatní vidí. Pane, ty je vidíš.

Prosíme za ty, kteří přišli o své domovy i o své blízké. Prosíme, buď jim blízko v jejich utrpení. Věříme, že ty jsi se všemi, kdo i takto trpí.

Děkujeme za všechny statečné ženy a muže, kteří svými životy v dobrém ukazují k tobě. Prosíme, buď jim ty sám oporou a posilou, zvláště tam, kde jejich životní úděl je příliš těžký. V tiché modlitbě ti předkládáme ty, kteří nám leží na srdci...

Společně prosíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Vy všichni jste přece skrze víru syny Božími v Kristu Ježíši. Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. (Ga 3, 26–29)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého s vámi se všemi.

Amen

PÍSEŇ č. 579 Ó Králi věků důstojný

SPOR O DAŇ CÍSAŘI

VSTUPNÍ SLOVA

Pojďte, zaplesejme Hospodinu, oslavujme hlaholem skálu své spásy, vstupme před jeho tvář s díkyvdáním, oslavujme ho... (Ž 95, 1–6)

PÍSEŇ č. 99 Aj, Pán kraluje, své obhazuje

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti, že jsi nás stvořil a že se ti zodpovídáme. Děkujeme, že stojíš za našimi životy – že nás formuješ i dáváš svobodu. Děkujeme za tvůj zákon, za sílu pravdy, která nás vede a orientuje.

Přiznáváme se, že své životy často vidíme jakoby v kleštích mezi nedobrymi alternativami. Cítíme, že to je těžké obhájit život podle pravdy, podle tvých měřítek. Cítíme, že mnohé síly si nárokují člověka a že i nás by mohly odvést od tebe.

Dej, ať nás víra vede k životu podle tvé vůle. Dej, ať se necítíme nuceni životem k něčemu, co nechceme a co není dobré. Osvobod' nás, abychom viděli dále, osvobod' naše lidství pro sebe! Dej, ať poznáme, že ty jsi nám dal život, a proto podle tvého slova také můžeme žít a tobě se s důvěrou budeme zodpovídat. O to tě prosíme skrze tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z První knihy Mojžíšovy, 18. kapitoly, od 20. do 33. verše:

Hospodin pravil: „Křik ze Sodomy a Gomory je tak silný a jejich hřích tak těžký, že už musím sestoupit...“

PÍSEŇ č. 635 Tvá, Pane láska

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 22., od verše 15. do 22.:

Tehdy farizeové šli a radili se, jak by Ježíšovi nějakým slovem nastražili léčku. Poslali za ním své učedníky...

Milé sestry a milí bratři, na Ježíše tehdy vymysleli léčku. Že ho nejprve vychválí, jaký je pravdivý a nekompromisní ve svém přesvědčení. A potom ho navedou k tomu, aby tu pravdu přede všemi veřejně vyslovil. Vycházeli z toho, že o nadvládě Říma a placení daní císaři si snad všichni židé vskrytu myslí „své“. Zároveň sázeli na to, že veřejné odmítání daní ohodnotí římská moc jako politickou vzpouru. Mysleli si, že Ježíš je takový ten velmi čestný člověk, co se nechá nachytat a rychle prozradí, jaké má přesvědčení. Ale Ježíš nebyl naivní. Dokázal se pohybovat v politickém prostředí. Dokázal zacházet s pravdou tak, aby zůstala celá, a přitom ji chránit před politickými tlaky. Do léčky se nenachytil!

Proti Ježíši se spojily dvě různorodé skupiny. Herodiáni byli ve spojení s bývalým královským rodem, a tedy se snažili udržet si vliv spoluprací s Římany. Farizeové usilovali o věrnost zákonu, třeba i proti Římanům. Tak to v politice chodí dodnes, někdy se spojí i docela velcí nepřátelé, jen aby se zbavili někoho třetího, kterým se ve svém postavení cítí ohroženi. Tak tomu bylo i v případě Ježíšově. Ty dvě skupiny byly poslány za Ježíšem jako delegace. Chtějí Ježíšovo jednání politizovat, udělat z jeho působení něco trestného. Víra se nemůže zcela vyvázat z toho, že se dostává do veřejného prostoru různých zájmů. Může si však zachovat pravdivost.

Dvě skupiny vlivných lidí chtějí slyšet, jak to je – jestli je z hlediska Zákona dovoleno platit daň císaři! Na jednu stranu Zákon nevybízí ke vzpouře, naopak spíše k poslušnosti vrchnosti. Na druhou stranu císař sám sebe vystavoval na odív jako boha. Počítal své poddané a chtěl daň na hlavu, za každého obyvatele. A židé věřili, že na něco takového má právo jen Bůh. Jen Bůh má spočtený svůj lid a jen Bůh je Pánem nad člověkem. Předložili tedy Kristu otázku, zda je dovoleno tomuto císaři platit daně!

Smí se platit daně? Dnes je pro nás zřejmé, že se to smí – dokonce to je občanská povinnost. A v dějinách církve to také tak bylo chápáno, správný křesťan má platit daně a nemá na daních stát podvádět.

Pro židy pod tíživou nadvládou Římanů to zdaleka nebylo tak snadné. Buď nebudou platit a stanou se vzbuřenci, nebo zaplatí a stanou se kolaboranty. Tak vnímali své možnosti, takové měli dilema! Tady nepomůže znalost Zákona. Tady může pomoci jen prorocké tvůrčí slovo, přinášející nové řešení, které bude čerpat sílu z hloubky Boží vůle. Kromě toho šlo tehdy ještě o něco jiného: Pro zbožné židy byl problém už jen držet v ruce peníz s podobiznou triumfujícího císaře...

Ježíš neřekl hned, co si myslí. Neudělal, co se po něm chtělo. Soustředil jejich pozornost na doličný předmět, když jeden takový peníz nechal přinést. Na penízi byl vyobrazen císař Tiberius, do půl těla nahý, ozdobený zelenou snítkou vítězství a oslavnými nápisy. To židy pobuřovalo, že mají být ve styku s mincí, na které císař sebe považuje za vítěze a boha. Takové peníze například vůbec nechtěli používat v chrámu při nákupu obětních zvířat, aby tím toto svaté místo nebylo znečištěno. My to dnes máme jednodušší, už proto, že naše peníze nejsou spojeny s politiky. Dole je malý podpis guvernéra banky, ale hlavní místo zabírají velké postavy našich duchovních dějin. S takovými penězi je radost platit (i daně)!

Pro židy to však byl velký problém. Židům velmi záleželo na tom, aby lidé žili podle pravdy víry a zákona. Vycházeli z toho, že pravdu je třeba držet za každou cenu. Jen od dodržování zákona si slibovali změnu dějinných poměrů. Ve vzduchu visel odboj proti Římu. V Ježíšově rodné Galileji byly celé skupiny bojovníků, kteří se Římu a božskému císaři podrobit nehodlali. O Ježíši si mysleli, že on bude vpravdě nekompromisní, že se také nechá semlít jejich tíživou alternativou. Buď bude kolaborant, anebo rovnou bojovník proti Římanům. A mezitím prý není nic! Ježíš však z té alternativy buď-anebo vyšel jinak! Císaři máme dát, co je jeho, a Bohu taktéž, co je jeho. Jak však lze sladit poslušnost božskému císaři s vírou v pravého Boha?

V evropských dějinách se to často chápalo tak, že to jsou dva samostatní páni – na zemi vládne císař a na nebi Bůh. Císaře je potom na zemi nutno ve všem poslechnout. Do pozemské politiky Pán Bůh nemluví. Náboženství nemůže ovlivňovat nároky vrchnosti. Ať se

nároky absolutistických vládců stupňovaly jakkoli, i v křesťanských společnostech se mělo hlavně poslouchat. Jako by Pán Bůh s vrchností uzavřel pakt o neútočení. Potom se ovšem to, co patří císaři, mohlo klidně a spokojeně rozrůstat na úkor toho, co patří Bohu.

Ježíš však rozhodně nemyslel, že celý člověk, se vším, co má, má patřit císaři. Zdá se, že podle Ježíše císaři patří docela málo. Co je na člověku skutečně císařovo? Jeho je ten peníz, na němž má podpis, jeho je podobizna, na které se staví do role vítěze. Jeho je reklama, že něco znamená! Člověk mu však nepatří! Člověk, celý člověk, patří Bohu, který jej stvořil ke svému obrazu. O člověku nemají rozhodovat mocní, ani jej nemají tísnit nějaké jiné (nelidské) síly. Tak tedy ano, daně platit můžeme. Máme císaři vrátit zpět to jeho božské vychloubání. Nemáme však jeho nároky brát tak vážně. Důležitější je nechat se osvobodit pro život s Bohem.

Milí přátelé, dnes nemáme císaře. Dnešní demokraticky zvolení politici se zdají někdy příliš slabí a příliš lidští. Přesto jsou tu ve hře různá omezení, různé síly a tlaky na naše lidství. Společnost a hospodářství si nárokuje celého člověka, nezastaví se obyčejně před tím, co od nás očekává Bůh. Jsou na nás kladeny rozličné nároky, abychom udrželi své místo v konkurenci, abychom doložili svou užitečnost. Tváří v tvář tomu slyšíme z evangelia dobrou zprávu, že patříme v první řadě Bohu! Nepatříme celí tomuto světu – jen do určité míry si nás druzí mohou nárokovat!

Tehdy v tom rozhovoru Ježíš osvobodil i naše lidství. Promluvil skutečně prorocky, nově, v síle Ducha! Boží království, které Ježíš hlásal, znamená, že pro nás vydobyl svobodný prostor. Patříme Bohu. Nic nás nemá ohrožovat v našem lidství. Nemáme se cítit sevření mezi dvěma špatnými alternativami. Otevírá nám čas, ve kterém můžeme ve světě jednat podle Boží vůle.

Ježíš mluví do politiky, mluví i do hospodářství a spravedlnosti, mluví do záležitostí světa. Staví se proti nelidským poměrům a postojům. Není tu už žádné poklidné (lhostejné) soužití mezi náboženstvím a vrchností! Ježíš však nesdílí ani vyhrocený názor, že věřící člověk může být buď kolaborantem, nebo mučedníkem. Ježíš naznačil jinou možnost. Vidí větší a závažnější skutečnost, než je císař a odpor proti němu. Skutečnost Božího království není založená na

tvrdosti a fundamentalismu, na souzení druhých. Nehledal sílu v nekompromisnosti a zapomnění na člověka. Naopak dokázal s lidmi navázat kontakt, vést je dopředu, dát jim dobrý čas.

Od Ježíšových dob nevymizel útlak a zneužívání člověka. Hledíme ke Kristovu slovu a k jeho příchodu, k jeho způsobům jednání s člověkem. On nám dal čas a prostor pro naše lidství. Stále nad naším lidstvím bdí. Je na nás, abychom se od něj učili porozumění pro člověka. Abychom na člověka nehleděli jen skrze přísná pravidla. Abychom svět kolem sebe neviděli beznadějně. Abychom viděli hranice dané všem mocnostem a silám. Abychom v sobě objevili veliký prostor, ve kterém patříme jen Bohu! Amen

MODLITBA

Pane Bože, prosíme, ty sám opatruj naše lidství, dej nám prostor k životu. Dej, ať i my vidíme pro druhé lidi naději a dokážeme na sebe hledět s porozuměním a navzájem si být oporou. Amen

PÍSEŇ č. 521 Prozpěvuj, ó věrná duše

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Děkujeme, Pane Bože, že se můžeme přimlouvat za druhé a za celý svět. Děkujeme, že ty znáš tvář člověka a opatruješ naši podobu:
prosíme za ty, jejichž lidství je snižováno a ubíráno v nenávisti;
prosíme za ty, kdo se ocitli ve víru války;
prosíme za nemocné, abys opatroval jejich životy ve své ruce;
prosíme za všechna partnerství, rodiny a společenství – dej, aby si v nich lidé hleděli do tváře a byli si navzájem oporou;
prosíme za politiky, aby si nenárokovali, co jim nepatří – aby sebe nebrali vážněji, než jak vážně je bereš ty;
prosíme o spravedlnost, aby se všude na světě lidé mohli uživit prací, mít budoucnost a důstojné podmínky pro život;

prosíme za lidi, kteří se cítí nuceni uzavírat nelidské kompromisy, aby poznali lepší lidskou cestu, aby poznali víru, naději a lásku;

prosíme za církve, aby byly hlasem vyvádějícím z nenávisti, z prosazování sebe sama a ze soustředění se na vlastní prospěch;

prosíme, ochraňuj nás před silami, které nám berou svobodu, ohrožují naše lidství, vzdalují nás od tebe.

Ve chvíli ticha předložme Bohu své prosby... Modleme se, jak nás to naučil náš Pán Ježíš Kristus: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Bůh nás vysvobodil z moci tmy a přenesl do království svého milovaného Syna. V něm máme vykoupení a odpuštění hříchů: On je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření, neboť v něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi – svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti – a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. On předchází všechno, všechno v něm spočívá, on jest hlavou těla – totiž církve. On je počátek a první zrozený z mrtvých – takže je to on, jenž má prvenství ve všem. Plnost sama se rozhodla v něm přebývat, aby skrze něho a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích – protože smíření přinesla jeho oběť na kříži. (Ko 1, 13–20)

POŽEHÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svoji tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 649 V tobě je radost

JAK NÁS JEŽÍŠ UČÍ DĚKOVAT

Děkčinění

VSTUPNÍ SLOVA

*Dobrořeč, duše má Hospodinu, a všechny vnitřnosti mé jménu
svatému jeho. Dobrořeč, duše má Hospodinu, a nezapomínej se
na všechna dobrodíní jeho, kterýž obnovuje dobrými věcmi ústa
tvá, tak že se obnovuje jako orlice mladost tvá. (Ž 103,
In. 5) Amen*

PÍSEŇ č. 103 Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému (1–4)

MODLITBA

Náš Bože a Pane, jsme tu jako společenství učedníků, jako společenství těch, kterým platí tvá záchrana a které jsi poslal svědčit o tvé záchraně v tomto světě. Vždycky jsi tu chtěl mít své lidi. Vyznáváme, že si tohle svědectví často držíme mezi sebou a pro sebe. Ty tu chceš mít své svědky, a my zas chceme, aby nám nic zbytečně nekomplikovalo život. O to víc žasneme, že s námi počítáš. Že se nenecháš odradit lidskou nestálostí a chatrností. Že nám zase znovu dáváš poslouchat příběh evangelia a že nás usazuješ kolem Ježíšova stolu. Žasneme nad tvou vytrvalostí a vynalézavostí. A prosíme, ať se nám stane požehnáním i toto dnešní naše shromáždění. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení poslyšte z Páté knihy Mojžíšovy, 8. kapitoly, verše 2. až 10. A pak z knihy proroka Jeremjáše, z 31. kapitoly, 31. až 34. verš:

*Připomínej si celou tu cestu, kterou tě Hospodin, tvůj Bůh,
vodil...*

*Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy uzavřu s domem
izraelským...*

PÍSEŇ č. 500 Já chtěl bych, Bože můj (1–3. 6)

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše Krista, zapsaná v Evangeliiu podle Matouše, v kapitole 26., od verše 26. do 29.:

Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal, lámal a dával učedníkům...

Když nás Ježíš bere ke stolu Božího království, otevírá oba dva jeho chody díkyvzdáním: "Vzav chléb, dobrořečil. A vzav kalich, vzdal díky." Díkem za chléb a díkem za víno otevírá hod odpuštění, naděje i radosti – večeři Páně. My toto díkčinění snadno přeslechneme, protože církev se ze slov ustanovení soustředí jen na jednu část: na Ježíšova slova o chlebu lámaném jako jeho tělo a kalichu vylévaném, tak jako on prolévá svou krev. Ale víte, že strava jednostranně opakovaná je vposledu nezdravá, a lze to vztáhnout i na večeři Páně. Budeme-li se soustřeďovat jen na jednu její část a to ostatní pomíjet, může se nám to stát (a ono se to vlastně evangelíkům i katolíkům do značné míry už stalo), že se nám i tento svátostný hod stane výživou jednostrannou – a tedy ve svých důsledcích nezdravou. Nezdravou nikoli pro náš žaludek, ale pro naši víru a naše společenství. – Zaměřme tedy dnes pozornost na tato úvodní slova, už proto, že právě neděle díkyčinění je pro tento účel příležitostí víc než příhodnou.

Ta dvojí zmínka, že Ježíš žehná čili dobrořečí chlebu a děkuje za víno, odráží základní podobu izraelského stolování, a také slavení hodu beránka. Sedat si společně ke stolu a požívat chléb náš vezdejší, to je vždy příležitost k poděkování. Děti to učíme velice rázně: Poděkuj! Ale děkujeme sami? Za chléb náš vezdejší? Za to, že máme co do úst? Je nám jídlo – nejen večeře Páně, ale každý oběd, každé společné stolování – je důvodem poděkovat? Vyjádřit díky – za to, že jsme na světě, za ty, kteří nás na naší životní cestě provázejí, a že máme mnoho co úst? Vnímáme jídlo jen jako něco, čím ukojíme hlad – uspokojíme živočišnou potřebu, popř. si zpříjemníme život, nebo také jako základní příležitost k vděčnosti?

Pokud nezní ze země, od lidí – od nás, Božího lidu – poděkování, pokud se s mlčenlivou samozřejmostí zmocňujeme svých snídaní, obědů, svačinek a večeří, vyznívá tohle mlčení tak, že Hospodin svoje

dary pro život dává nadarmo, zbytečně, do prázdna. Jako by své požehnání posílal kamsi do černé díry. Ne, že by neneslo užitek, ale už se neozve stvoření, které by vědělo, že se sluší poděkovat. Stvoření, přímo pro ten účel stvořené – tedy člověk.

Proto stvořil Bůh člověka a proto mu požehnal, aby člověk vzdával svému Stvořiteli díky. A protože tolik lidí na tváři země stejně mlčí, vytvořil zde – záchranou z egyptského otroctví – svůj lid a přislíbuj mu svoje žehnání, aby mu tento lid vzdával díky. Aby se aspoň od jednoho společenství na tváři země nesla píseň díky – jako ozvěna všeho dobrého, čím Bůh obdařuje svůj vyvolený lid a člověka vůbec.

Proto ten vysvobozený lid slyší před vstupem do zaslíbené země Mojžíšovu připomínku: Pohleďte na Boží věrnost, na vykoupení z Egypta, na sycení na poušti, na krásu a úrodnost zaslíbené země! Pohleďte, a nezapomínejte pravidelně děkovat!

Řeč Starého zákona tuto spojitost vyjadřuje velice zřetelně, totiž tím, že pro požehnání i díkyčinění užívá jednoho slova (popř. slovesa). Když tak činí Hospodin, žehná: Slibuje a projevuje svou věrnost. Dává sílu i potravu na další den cesty. Prosvěcuje neznámou budoucnost svým zaslíbením. A když tak činí člověk, dobrořečí: Odpovídá na Boží požehnání. Stává se znějící strunou či odrazovou deskou pro to, co Bůh dává. Zkrátka, vyslovuje se jako vděčné stvoření, jako díky činící církev.

Tohle všechno tedy zaznívá v Ježíšově díkyčinění, kterým otevírá Večeři Páně. V tom kratičkém „díky činiv“ je skryt mohutný akord – silná a krásná píseň vděčnosti.

Ježíšovo díkuvzdání má ovšem zcela jedinečnou kvalitu: On vzdává díky jako ten, který není pouze příjemcem, ale sám rozdává, obdarovává. O tu životodárnou sílu Boží věrnosti a milosrdenství a vysvobození se sdílí – i s těmi, kteří by na ni neměli mít nárok. Obdaroval vínem, třebas na svatbě v Káni. Obdaroval chlebem, při nasycení zástupů. A vlastně celý jeho příběh je příběhem obdarovávání: životodárného obdarovávání nadějí, odpuštěním, společenstvím, radostí. A právě to stolování, kde se ujímá role hostitele, dosvědčuje, že neobdarovával jen trošku, ale cele, úplně, až do naprostého rozdání sebe sama.

Vzdává díky jako ten, který vzápětí obdaruje tak, že rozdává sebe sama, až k smrti.

O svůj vlastní život se sdílí na znamení, že už začíná platit NOVÁ smlouva, ohlášená prorokem Jeremjášem. Smlouva s těmi, kteří Boží věrnost nepovažují jen za formalitu, ani ji pouze formálně neopětují – ze zvyku, jako jakýsi náboženský či národní rituál, nýbrž všechny ty dary přijímají s vnitřní účastí, s porozuměním, s vděčností za odpuštění. A taky si připomínají – byť s bázní a chvěním, že ohlásit tu novou smlouvu stálo Jeremjáše spoustu sil, protože se musel postavit proti zvykům, tradicím a spoustě zaběhaných předsudků, které v jeho době zaplevelily víru Božího lidu.

Tuhle účast na prorokově zápase osvědčuje Ježíš, když říká: Pijte z mého kalicha, pijte sílu životního údělu, po okraj naplněného zápasem o ryzí, pravdivou službu našemu Vysvoboditeli z otroctví, který s námi chce obnovit svou smlouvu.

V roce 2014 jsme si spolu s dalšími křesťany připomínali zápas těch, kdo se Jeremjášovým a Ježíšovým zápasem nechali inspirovat, aby k chlebu a kalichu hledali co nejpravdivější vztah. A proto před šesti sty lety obnovili vysluhování Večeře Páně sdílením chleba i kalicha pro všechny bez rozdílu. Když se k tomu stolu s chlebem a kalichem necháváme pozvat, vyslovujeme tím svou vděčnost i za ně. Za všechny, kdo našli odvahu vzepřít se panující tradici, cele se postavili za nalezené porozumění zvěsti proroků a evangelistů a za tuto pravdu ručili vlastní kůží.

Vděčnost, kterou víra vyslovuje, přestává být v té chvíli prostou vděčností za to, že se máme dobře. Stává se vděčností za zápasy Božích svědků, kteří usilovali obnovit ryzí vztah k Hospodinu i jeho Kristu a staví nás s těmito svědky do jedné řady.

Ač velice často zapomínáme děkovat a dobrořečit, ač jsme lidé, kteří mnohokrát pravdu zapomínají hledat – natož aby se jí zastávali uprostřed nepřejícího okolí, přece se smíme u Kristova stolu nechat obdarovat právě na znamení odpuštění, a tak smíme nechat obnovit svou vděčnost. A tu vděčnost a sdílení pak nést dál. Do svých rodin i do tolikrát nevďěčného světa, kde žijeme. Amen

MODLITBA

Naše díkuvzdání nezní příliš pravdivě, Pane. Jsme poznamenáni obecně rozšířeným nevděkem. Starosti o to, abychom se měli co nejlíp a životem šli co nejpohodlněji, nám zavírají oči. Přestáváme vidět bohatství tvých darů. Jsme slepí vůči zápasům o opravdovou věrnost tobě – i o solidaritu s těmi, kdo jsou na tom o hodně hůř než my. Evangelium o tvém Synu nám však otevírá oči pro životodárnou moc Kristovy zápasu a jeho oběti. Vysvobozuje z pout nevědku a sobectví a umožňuje znovu nalézt vděčný vztah k tobě, našemu Otci. Za to děkujeme především. Amen

PÍSEŇ č. 398 Aj, jak jsou milí tvoji příbytkové (1–5)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, u tvého stolu smíme zakoušet, jak velice ti záleží na nás a našem životě. Neponecháváš nás napospas nouzi, ani nám nedovolíš spoutat se obavami a starostmi. Jsi nám nablízku obživující mocí, radostí a nadějnou silou tvého Království. Za to ti z celého srdce děkujeme.

Ve jménu této tvé blízkosti také prosíme: Ujímej se lidí hladových a nuzných, všech, pro které starost o chléb vezdejší představuje otázku života a smrti. Ujímej se lidí sytých, všech, kdo otupěli a kdo se přestali ptát, komu za svůj dostatek děkovat. Ujímej se všech, kterým v radostném a vděčném pohledu na život uprostřed tvého stvoření brání samospravedlivost, nápor zlých okolností a náhod i neblahé zkušenosti s lidmi. Ať tento tvůj svět přestává být místem nevědku a stává se místem úžasu, radosti a chval.

Lidi a problémy, osobně nám ležící na srdci, předkládáme teď v tiché modlitbě... Bože, smiluj se, pro Ježíše Krista, který s tebou a Duchem svatým kraluje navěky. Společně tě prosíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Jestliže něco přijímám s vděčností, proč mám být odsuzován za to, zač vzdávám díky? Ať tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte, všechno činite k slávě Boží. (1K 10, 30–31)

POŽEHNÁNÍ

Požehnejž tobě Hospodin a ostříhejž tebe. Osvět' Hospodin tvář svou nad tebou a buď milostiv tobě. Obratiz Hospodin tvář svou k tobě a dejž tobě pokoj. Amen

PÍSEŇ č. 486 Svaté Boží požehnání

DAVID USTUPUJE ABŠALÓMOVI

VSTUPNÍ SLOVA

Když byli v zahradě zvané Getsemanská, Ježíš se od nich vzdálil, co by kamenem dohodil, klekl a modlil se: „Otče, chceš-li, odejmi ode mne tento kalich, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň.“ Tu se mu zjevil anděl z nebe a dodával mu síly. Ježíš v úzkostech zápasil a modlil se ještě usilovněji; jeho pot kamul na zem jako krůpěje krve. Pak vstal od modlitby, přišel k učedníkům a shledal, že zármutkem usnuli. (L 22, 41–45)

PÍSEŇ č. 553 Můj Pane, srdcem tě i rty

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, někdy prožíváme chvíle radostné a nadějně, jindy nás obklíčí zklamání a úzkost. V našem životě se úspěchy a neúspěchy někdy střídají jako den a noc. Ale my se tomu bráníme. Když je nám dobře, nechceme si připustit, že se to může změnit, a když je nám zle, ztrácíme naději, že bude lépe. Když jsme na vrcholu, neumíme být vděční a pokorní. A když jsme na dně, ztrácíme hlavu. Ty nás, Pane, učíš, abychom nebyli závislí na tom, zda se nám právě daří nebo nedaří. Učíš nás, abychom byli věrní, spravedliví a poctiví bez ohledu na to, zda to přináší okamžité výsledky. Prosíme, dej nám sílu a trpělivost, pokud právě prožíváme těžké období, a nenech nás propadnout pýše, jestliže nám nic neschází a myslíme si, že nám nic nehrozí. Ale ať už si výskáme nebo stýskáme, v jednom se shodneme: Prosíme, navštiv nás dnes svým Slovem a dej nám poznat svou uklidňující přítomnost a uzdravující lásku. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Druhé knihy Samuelovy, z 15. kapitoly, od verše 1. do 6. a pak od 13. do 29.:

Později si Abšalóm opatřil vůz, koně a padesát mužů, kteří před ním běhali...

K Davidovi přišel muž se zprávou: „Izraelští muži stojí za Abšalómem.“ Tu řekl David...

PÍSEŇ č. 559 Ó ujmi ruku moji

KÁZÁNÍ

Základem kázání je pokračování přečteného oddílu z Druhé knihy Samuelovy, 15. kapitoly, kde ve verších 30. až 32. čteme:

David stoupal po svahu Olivové hory, stoupal a plakal. Hlavu měl zahalenou a šel bos. I všechen lid, který byl s ním, stoupal se zahalenou hlavou...

Milí bratři a milé sestry! Před námi je klasický příběh, v němž se syn vzbouří proti otci a chce ho sesadit z trůnu. Dnes to možná již není aktuální. Synové se snadno mohou uplatnit v jiné firmě a oboru než jejich otcové. Ale generační problém máme pořád. Mladí se derou vpřed, nechtějí na nic čekat a nás staré často bez milosti válcují. Podobně jako se naše děti vyznají v počítačích lépe než my a chytají se za hlavu, když něčemu nerozumíme, myslel si i Abšalóm, že by uměl vládnout lépe než jeho opatrný otec. Už dávno na to má přece právo. Vždyť je mu čtyřicet!

To, že syn závidí otci jeho postavení, je možná pochopitelné, ale když se k němu nikdo nepřidá, je mu to houby platné a musí si počkat. Abšalómovi se však vzpoura proti otci podařila, protože získal na svou stranu mnoho izraelským mužů. Stalo se tak lstí a podvodem. Bible pro to má výstižný výraz, když říká, že Abšalóm ukradl jejich srdce. Zaměřil se na všechny nespokojené a nabízel jim pomoc a zastání. Sliboval jim hory doly, aby získal jejich přízeň. Tito důvěřiví a naivní lidé se měli stát pouhými nástroji jeho touhy po moci.

To, co tu Abšalóm opatrně chystá proti svému otci, děje se dnes ve velkém a zcela nepokrytě. Mnozí politici si kupují naše hlasy a slibují nám, co nikdy nemohou splnit. Nejde jim o dlouhodobé blaho všech, ale pouze o to vyhrát volby a mít vliv na veřejné zakázky. A není to jen v politice. Firmy a prodejní řetězce v touze co nejvíce vydělat na nás

útoči podprahově, skrytou reklamou a falešnými vědeckými studiemi. Dnešní příběh o podvedených Izraelcích nás volá k bdělosti a pozornosti. Nesmíme se stát pouhými staty v cizích hrách o moc a majetek. Nesmíme se nechat tak snadno ovlivnit tím, co nám stále vnucují a do omrzení opakují. Nesmíme si nechat ukrást rozum. Je třeba mít otevřené oči a zdravý rozum, abychom nepodlehli propagandě, pomluvám a jednostrannému soudu. Abšalóm znamená Otec pokoje. Na billboardu by se jistě tvářil pokojně a mírumilovně. Ve skutečnosti klame slovem i tělem. Není to otec pokoje, ale rozbroje.

Když David zjistí, že většina lidu je proti němu a chce mít za krále jeho syna, zvolí útěk. Možná nám to u vítěze nad Goliášem připadá slabošské, ale právě zde se ukáže Davidova prozíravost. Je však těžce vykoupená. David ustupuje, protože ví, že za mnoho zlého, co se děje v jeho rodině, je sám spoluodpovědný. Ví, čeho se dopustil vůči svým nejbližším, a proto se nediví, že jeho syn se mu podobá. Davidova moudrost pramení z poznání vlastních chyb. David ustupuje, protože svou slepotou a nekritickou láskou k nadějnému synovi celou věc nechťeně umožnil a dovolil. Nikdo z nás nedokáže žít bez chyb. Ale když si je přiznáme, můžeme ještě mnohé zachránit, místo abychom to svým hněvem bezhlavě zničili.

David je tak pokorný, že dokonce odmítne vzít s sebou schránu smlouvy, kterou mu kněz Sádok přichystal do boje. To bylo odvážné rozhodnutí pokorné víry. David si mohl vzít Hospodinovu ochranu při útěku s sebou, podobně jako ji nosili Izraelci na poušti. Král si však nechce Boží přízeň vynutit. Odchází bos, bezbranný a bez hmatatelné Boží pomoci. Všechny domnělé výhody se dobrovolně vzdává.

Odevzdává se tím zcela do Božích rukou a horlivému knězi říká: „Odnes schránu zpět. Naleznu-li u Hospodina milost, přivede mě zpět, jestliže jsem ho však zklamal, pak není na světě moci, která by to mohla změnit.“ To je, bratři a sestry, pokora hodná králů a věřících křesťanů. Boží pomoc si nelze ničím vynutit a udržet. Všechno, co máme, je z Boží milosti, a když se člověk o něco hrdlí, většinou o to přijde. Jméno Sádok znamená Spravedlnost. To je to jediné, co nás chrání. Víra, že Bůh ví, kdo je kdo, a v pravý čas dá průchod své věrnosti a spravedlnosti. K poctivé víře patří, že uzná své chyby, ustoupí a nechá věc na Hospodinu.

A Hospodin mu odpoví. Ve chvíli, kdy David posílá schránu zpátky do města, objeví se před ním velitel jeho tělesné gardy Itaj Gátský. Je to cizinec, který odešel z vlasti a dal se do služeb izraelského krále. David mu však domlouvá: „Proč bys měl se mnou odcházet do vyhnanství? Včera jsi přišel, abys mezi námi našel útočiště, a již dnes bys měl být znovu uprchlíkem? Zůstaň zde a nabídni své služby novému králi. Ke mně nemáš žádné povinnosti.“ David nechce, aby za jeho chyby strádali druzí. Nechce do svého osudu vtahovat nikoho dalšího. Ale ukáže se, že Itaj není obyčejný žoldnér, který je schopen sloužit každému, kdo právě platí.

Itaj má krásné jméno a zvolil si je patrně, když se jako dospělý přihlásil k víře v Hospodina. Jeho jméno znamená: 'Hospodin je se mnou'. David tak s sebou nebude mít Hospodinovu schránu, ale Boží blízkost mu bude připomínat a ztělesňovat muž, který s ním dobrovolně odchází do vyhnanství. Bůh nám velmi často pomáhá skrze lidi, od nichž bychom to nečekali a kteří nám pomáhat nemusí. O to víc nás jejich pomoc a věrnost těší a zavazuje.

Ale pak se stane zlá věc. David se dozví, že jeho nejlepší a nejchytřejší rádce se přidal na stranu vzpurného Abšalóma. Jeho jméno je Achítofel. V bibli se o něm píše pozoruhodná věc: „Radit se s Achítofelem bylo jako doptávat se na božské slovo. Tak tomu bylo s každou radou, kterou dával Davidovi a Abšalómovi.“

Není divu, že ho chtěl každý za poradce. Dnes by takový člověk řídil volební kampaň a politické strany by se o něj rvaly. Podobnou pověst mají někteří právníci. Jsou tak protřelí a mazaní, že i usvědčení zloději odchází od soudu jako vítězové. Achítofelovy rady byly možná k nezaplacení. Byl to muž, který se vyzná. Na co šáhl, to vyhrál. Komu poradil, ten na tom vydělal. Musel být chytrý a inteligentní. Dobrý psycholog a stratég. A přece je to gauner, který si nezaslouží naší úctu. Co je platné, že byl „chytrý jako bůh“, když se přidal jednou na stranu dobra a podruhé na stranu zla. K čemu je chytrost, která se dá koupit? K čemu je právní, politické či vědecké nadání, jestliže se podílí na násilí a nespravedlnosti? Od takových lidí co nejdál! To, že je někdo mazaný a úspěšný, ještě neznamená, že Bůh stojí na jeho straně. Jméno Achítofel znamená Bratr marnosti. Jiní to překládají rovnou jako Zrádce.

Každý z nás má nějaké schopnosti a obdarování. Ale jde o to, čemu je propůjčíme. Nožem se dá krájet chléb i zabíjet. Chytrý člověk může být hrdina nebo zločinec.

Není divu, když se David dozvěděl, že se Achítifel přidal k jeho protivníkům, že na něho v té chvíli padl strach. Však se také modlí: „Pane, prosím, chraň mě před tímto člověkem. Jestli bude Abšalomovi radit stejně chytře jako mně, pak nemám šanci.“

A Pán Bůh ho vyslyšel. Na vrcholu Olivetské hory potká David svého dávného přítele Chúšaje Arkijského, který ho s pláčem objímá, aby se přidal k zástupu uprchlíků. Chúšaj je však starý muž a nemůže se skrývat v poušti. David ho prosí, aby zůstal v Jeruzalémě, překazil Achítifelovy rady a po kněžích mu podával zprávy, co se děje ve městě. Ano, má se stát Davidovým vyzvědačem a zpravodajcem. Možná nám to tak docela nesedí, ale bez těchto statečných lidí se žádná válka neobejde. Pro Chúšaje to ovšem znamená smrtelné nebezpečí. Jestliže bude odhalen, je synem smrti. A přece Davidovi pomůže. Nasadí vlastní život i svou čest, aby zvrátil zlo, které se začalo šířit. Výstižně to říká kniha Paralipomenon: „Achítifel byl královým rádcem, ale Chúšaj byl královým přítelem.“ (1Pa 27,33).

Víte, jak se překládá jméno Chúšaj? Spěch Hospodinův. Ve chvíli, kdy na Davida padá strach a úzkost, ve chvíli, kdy ho nejlepší rádce zradil a jemu zbývá jen zoufalá modlitba, přichází Boží odpověď. Muž jménem 'Rychlá Boží pomoc', který se s nasazením vlastního života ujme Davidova takřka ztraceného boje. A bude to právě tento Chúšaj Arkijský, který nakonec překazí Achítifelovy chytré rady a pomůže Davidovi k vítězství. Když je nouze nejvyšší, Boží pomoc nejbližší. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že nám přicházíš na pomoc, podobně jako Davidovi nabídl pomoc jeho přítel. Obětoval jsi kvůli nám život, aby nás žádná životní pohra a neúspěch nemohly připravit o radost být s tebou. Amen

PÍSEŇ č. 556 V úzkostech, v kříži a v mnohém soužení

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, je mnoho lidí, kteří tak jako David musejí odněkud utíkat a bojí se nepřátel. Dej, aby našli útočiště a dobré lidi, kteří se jich ujmou.

Pane, je mnoho lidí, které opustili jejich nejbližší: žena, manžel, děti, sourozenci, rodiče. Prosíme, dej, aby nezahořkli a objevili, že víra v tebe může nahradit všechna zklamání a ztráty, které nám život a zlí lidé připraví.

Je mnoho lidí, kteří jsou schopní, ale propůjčili se špatným věcem a cílům. Prosíme, otevři jim oči, aby své síly a dovednosti dali opět do služeb dobra a spravedlnosti.

Je mnoho lidí, kteří pro dobrou věc a pro své přátele v nouzi obětují síly, čas a peníze. Děkujeme ti za jejich pomoc, nadšení a zastání.

Je mnoho lidí, kteří jsou nemocní, unavení, zahořklí, smutní, opuštění, vyhnání, hladoví, nezaměstnaní, pronásledováni, odmítnutí, tělesně i duševně postižení, neprávem uvěznění. Na světě je tolik zbytečného utrpení, a my věříme, že ty můžeš každému člověku pomoci skrze víru a modlitbu, s kterou se k tobě obrátí. Prosíme, pomoz všude tam, kde to my lidé neumíme a nedokážeme.

A to, co nás spojuje v naší víře a naději, vkládáme do slov společné modlitby: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ježíš za svého pozemského života přinesl s bolestným voláním a slzami obětí modliteb a úpěnlivých proseb Bohu, který ho mohl zachránit před smrtí; a Bůh ho pro jeho pokoru slyšel. Ačkoli to byl Boží Syn, naučil se poslušnosti z utrpení, jímž prošel, tak dosáhl dokonalosti a všem, kteří ho poslouchají, stal se původcem věčné spásy. (Žd 5, 7–10)

POŽEHNÁNÍ

*At' vám dá Hospodin sílu snášet těžkosti života. At' z vás Kristova
lásky a dobroty sejme všechnu zatrplost a Duch svatý vám zlé
věci obrátí k dobrému. Amen*

PÍSEŇ č. 702 Mír na zemi daruj nám

NA VŠECHNO S HUMOREM

VSTUPNÍ SLOVA

Pán Ježíš praví: Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich. (Mt 18, 20)

PÍSEŇ č. 420 Slunce pravdy, milosti

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Díky, že k tobě smíme vždycky přicházet s důvěrou a otevřeným srdcem. Díky, že se před námi nikam neskrýváš, ale dáváš nám poznat svou vůli a své plány. Děkujeme ti, že dnešní den nám slouží k tomu, abychom odložili své každodenní starosti a úkoly a oddali se radosti být s tebou a ve společenství tvého lidu. Díky, Pane, že se nikoho a ničeho na světě nemusíme bát. Ty nás osvobozuješ ze všech obav a úzkostí. S tvou pomocí zvládneme a uneseme i to, co by nás samotné zlomilo a přemohlo. Pomož nám, prosíme, naslouchat pozorně dnešnímu slovu a dej, ať porozumíme, kam chceš jednoho každého z nás tímto slovem vést a nasměrovat. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Dnešním prvním čtením Písma svatého je 115. žalm:

Ne nás, Hospodine, ne nás, ale svoje jméno oslav...

PÍSEŇ č. 618 Modré nebe, slunce zář

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z První knihy Královské, z 18. kapitoly, 25. až 29. verš:

Elijáš vyzval Baalovy proroky: „Vyberte si jednoho býka a připravte ho první, protože vás je víc. Potom vzývejte jména svých bohů, ale oheň nezakládejte!" Vzali tedy býka...

Milí bratři a milé sestry! Na počátku dává Eliáš svým protivníkům překvapivě ve všem přednost. Když přivedou dva býky, nechá vybrat své soupeře jako první. Nabízí jim také možnost obětovat v nejpříhodnější denní dobu – po východu slunce, kdežto on dostane příležitost až na samém sklonku dne, kdy už bohové usínají. K Baalovi bude volat čtyři sta padesát lidí, kdežto Eliáš se bude modlit k Hospodinu docela sám. Proč jim dává všechny tyto výhody? To si je tak jist? Není jeho víra až příliš troufalá a sebevědomá? Ale když jim ty výhody nedá, neřeknou pak, že si své vítězství předem zařídil? Eliáš mohl taktizovat. Mohl si hlídat rovné podmínky a hájit své výchozí pozice. Ale pak by jeho svědectví o Hospodinu nebylo úplné a zřetelné. Proto dává svým protivníkům všechny myslitelné výhody. A pro naši víru je to povzbuzení: když jde o Boží věc, když jde o budoucnost církve, není třeba se bát a strachovat, že kvůli nějaké maličkosti, nevýhodě nebo chybě prohrájeme. I kdyby byly všechny okolnosti proti nám, i kdyby měli protivníci veškeré myslitelné výhody, Boží věci to neublíží. Kolikrát už církev byla doslova na dně. Jen si vzpomeňme, kolik výhod proti nám měli různí funkcionáři, tajemníci a ateističtí lektori. Jak bezmocní jsme si připadali jako rodiče a kazatelé, když nám ovlivňovali naše děti a vyhrožovali členům našich sborů. Člověk se mohl jenom modlit a doufat. Oni měli všechno. Noviny, školy, policii, kriminály, peníze. Nakonec vzali církvi i její sociální práci. A přece nic nezmožili a církev se dnes pomalu zdvihá z kouta, do kterého byla zatlačena.

Když křesťan usiluje o něco spravedlivého a bohulibého, nemusí se trápit nad tím, jsou-li jeho protivníci ve výhodě. Nemusí hlídat každou maličkost. Nemusí se hádat o každý míč nebo aut. Necht' mají míč i výhodu hřiště. Možná že i rozhodčí bude jejich. Ale vítězství patří Bohu. Právě tato jistota je tou největší výhodou a převahou, o kterou se může víra opřít.

Eliáš přitom není netečný, sebejistý a jakoby nad věcí. Vždyť mu jde o život. A nejen to, jde o další existenci celého Izraele, který opouští Hospodina, bez něhož v soutěži národů neobstojí. Eliáš vede zápas o víru svého národa, o to, komu budou patřit a sloužit. Jde tu o jejich svobodu a budoucnost. I když si je Eliáš jist Božím vítězstvím, není ještě vůbec jasné, kam se nakonec přikloní srdce lidu. Budou

schopni vzdát se falešných jistot, nebo budou dál kulhat na obě strany? Proto začíná Eliáš hlasitě prorokovat. Nepředvídá však budoucnost, nemá žádné vidění. Prorokuje tím, že se posmívá modlám. Dnes bychom asi řekli, že to není dost tolerantní. A především se nám to zdá být zbytečné. Nač kazit velkolepé vítězství hrubým zesměšňováním protivníků? Copak to měl Eliáš zapotřebí? Jaký to má smysl, dělat si z Baala legraci? Ale nezapomeňme, v jaké je Eliáš situaci. Všechno je proti němu. Král i královna. Všechn lid a všichni proroci. Eliáš je přesvědčen, že zůstal se svou vírou v Hospodina docela sám. Není právě humor a smích tou poslední zbraní bezmocných a opuštěných? Když se posmívají mocní a bohatí, je to hřích. Když se však smějí pronásledovaní a bezbranní – je to čin víry a naděje. Je to evangelium, které dodává sílu zoufalým a poníženým. Humor a vtip bývá často to poslední, co zbývá. Ale právě jím se člověk může zbavit svého strachu a beznaděje. Kdo se dovede navzdory trápení a úzkostem, které prožívá, zasmát tomu, co jej drtí a souží, ten se nebude tolik bát. Někdy stačí pár veselých a trefných slov, a člověk, který už se odepsal, se znovu nadechne a začne bojovat. Vzpomeňme, jakou roli hrály vtipy za války, s jakou vděčností bylo nasloucháno pepným posměškům Jana Masaryka z londýnského rozhlasu, vzpomeňme, jak jsme si vyprávěním vtipů ulevovali svému vzteku a bezmoci za časů normalizace. Vzpomeňme, jak i dnes, když je někde dusná atmosféra a dlouho neřešené problémy, pomůže, když se na vše dokážeme podívat s humorným nadhledem. Neboť pokrytectví, lež, přetvářku, nepoctivost či faleš lze často odzbrojit a demaskovat jedině humorem a vtipem. Humor otevírá oči a odhaluje pravý stav věcí. Objevuje pravdu a naději. Blaze těm, kteří se dovedou sami sobě zasmát. Blaze těm, kteří dovedou smutné rozesmát. Blaze těm, kdo dovedou několika slovy srazit pyšným hřebínek a odhalit skrytou lež. Škoda, že se v církvi tak málo smějeme. Možná bychom dnes byli mnohem dál.

Ale upřímně řečeno, člověku je těch baalistů skoro líto. Celý den poskakují, bodají se, řezou, křičí do ochraptění, a přitom je to všechno marné a již předem odsouzené k nezdaru. Nikdo neodpoví na jejich snahu. Nikdo neocení jejich oběti. Je to smutné a tragické – ale takto končí všechna lidská snaha získat si bohy na svou stranu svým podlézáním, škemráním a přemlouváním.

Aby bylo jasné, na ten křik, sebezraňování a vyčítavé naléhání by neodpověděl ani Hospodin! Všimněte si, jak jiná byla modlitba Eliášova ve srovnání s tímto šamanským přivoláváním deště. Z Eliášovy modlitby vyzařuje klid, důvěra a respekt. Baalismus a veškeré pohanství není chybné jen proto, že volá k bohům, kteří neexistují. Už samotný takovýto vztah k bohům je tu falešný, ponižující, vypočítavý a pravé víře cizí. A tak si nechme nastavit zrcadlo a zamysleme se, zda i naše víra, modlitby a zbožnost se někdy nepodobá víc křečovitě zbožnosti Baalových proroků. A učme se vztahu k Bohu raději u biblických proroků a především u Ježíše Krista, který místo aby se bezhlavě hnal do utrpení, prosí svého Otce, aby od něho zlé věci odvrátil. Právě když porovnáme, co dělali Baalovi proroci a co dělal Eliáš, vidíme, jak úžasná výsada je věřit Hospodinu. Je to zbožnost založená na vzájemné důvěře. Naše modlitby, to není ubohé škemrání otroků ani zkušené chraptění šikovných profesionálů. Naše modlitby – to je přátelský a důvěrný rozhovor mezi synem a otcem. Nezáleží na množství ani délce modliteb. Není třeba dělat nic okázalého. Není třeba odkrývat žádná tajemství. Není třeba se předvádět. Není nutné padat k zemi ani zdvihat ruce. Kde se dva neb tři sejdou v jeho jménu, tam Kristus slíbil, že bude uprostřed nich. A to nám stačí. Každá upřímná modlitba dojde k Božímu trůnu a bude vyslyšena. Sám Bůh nám přeje to nejlepší a na nikoho z nás nezapomíná. Naše bohoslužby smějí být radostným setkáním a hostinou, ze které odcházíme posílení, povzbuzení a uklidnění. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Děkujeme ti, že jsi nám zprostředkoval takový vztah k Bohu, že se nemusíme svého nebeského Otce bát ani ho k ničemu přemlouvat. Děkujeme ti, že díky tobě máme jistotu, že nás Bůh miluje a nikdy neopustí. Prosíme tě, abychom se nedali svést představami, že svou zbožností a naléháním prosadíme svou vlastní vůli a přání. Pomož nám, abychom se v těžkých chvílích dokázali zasmát a nebrali se tak vážně. Povzbud' naši víru, aby dovedla být radostná, vděčná a pokorná. Amen

PÍSEŇ č. 191 Svou oslav Pána písni

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, dnes tě prosíme za všechny, kteří se utíkají k modlám, věří svým vlastním touhám a přáním a nevidí marnost svého počínání. Prosíme tě za ty, kteří kladou církvi a Božímu dílu do cesty překážky. Dej, ať se jich nebojíme a můžeme jim svou statečností a velkorysostí ukázat, komu patří konečné vítězství. Prosíme tě za všechny, kteří jsou smutní, opuštění, unavení, dej ať se mohou vzchopit a nalézt v tobě sílu k překonání svých problémů. Prosíme tě za všechny hladové, pronásledované, ponižované – aby se nevzdali naděje, že přijde čas, kdy jejich úděl změníš. A pomoz nám, abychom pro ně udělali, co bude v našich silách.

Vyslyš nás, prosíme, když nyní ve tvém jménu společně voláme ke svému nebeskému Otci: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Stále se radujte, v modlitbách neustávejte, za všech okolností děkujte, neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši pro vás. Plamen Ducha nezhášejte, prorockými dary nepohrdejte. Všecko zkoumejte, dobrého se držte; zlého se chraňte v každé podobě. Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvěť a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní. (1Te 5, 16–24)

POŽEHNÁNÍ

Pozvedám své oči k horám: Odkud mi přijde pomoc? Pomoc mi přichází od Hospodina, on učinil nebesa i zemi. Nedopustí, aby uklouzla tvá noha, nedříme ten, jenž tě chrání. Ano, nedříme a nespí ten, jenž chrání Izraele. Hospodin je tvůj ochránce,

*Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani
za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání
tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní
i navěky. Amen*

PÍSEŇ č. 422 Ó světlo světa, Ježíši

VÍRA OČEKÁVAJÍCÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj vám.

Dnešní shromáždění otevíráám slovy 98. žalmu:

*Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci,
zvítězil svou pravicí, svou svatou paží! Hospodin dal poznat
svoji spásu, zjevil před očima pronárodů svoji
spravedlnost. (Žalm 98, 1–2 Haleluja!)*

PÍSEŇ č. 626 Jak vznešené tvé jméno

MODLITBA

Stvořiteli nebe i země, tebe chválí všechny tvé činy. Ty jsi pro nás stvořil tento nový den: abychom se k tobě znovu obrátili, abychom se znovu nechali změnit tvým evangeliem, abychom nově na tebe svalili své starosti.

Tato hodina dnes je velmi důležitá. Je pro nás zdrojem sil na celý příští týden. Promluv k nám. Požehnej nám své Slovo, aby ho každý slyšel: jako slovo do svých dnů, jako odpověď na své otázky, jako útěchu ve své tísní, jako pomoc v rozhodování.

Prosíme, požehnej nám i všem křesťanům, kdekoliv se scházejí ve tvém jménu. Tvé jméno buď oslaveno nyní a napořád. Amen

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO

První biblické čtení je z knihy proroka Jonáše, z kapitoly 4., od 5. do 11. verše:

*Jonáš vyšel z města, usadil se na východ od něho a udělal si tam
přístřešek...*

PÍSEŇ č. 163 Hospodin sám národů Bůh

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Evangelia podle Matouše, 21. kapitoly, od 14. do 22. verše:

*I přistoupili k němu v chrámě slepí a chromí, a on je uzdravil.
Když veleknězi a zákoníci viděli...*

Uschlý strom. Prokletý fíkovník – jen tak, jako blesk z čistého nebe. Sestry a bratři, ten suchý strom nás mrzí. Dráždí nás a popuzuje. Copak měl Ježíš zapotřebí jej tak náhle zničit? Byla opravdu nutná taková příkrost? Jsme rozpačití. Ovšem pozor: suchým fíkovníkem dnešní evangelium nezačíná. Ani my proto nezačínejme od svých rozpaků.

Na začátku se totiž dějí jinačí divy. *Přistoupili k němu v chrámě slepí a chromí, a on je uzdravil.* (14) Ježíš uzdravuje, a ne ledajaké nemocné. Má před sebou vysloveně těžké případy. Lidi dlouhodobě poznamenané postižením. Lidi bez zraku, lidi ochrnuté a zmrzačené. Což není jenom lékařská diagnóza, to bylo přímo společenské zařazení. Handicap odsunul tyto lidi na okraj. Udělal z nich doslova a do písmene outsidersy. Představte si, že oni nesměli do chrámu. Nesměli tam právě kvůli svému postižení. Prý jsou nedokonalí, prý jsou vadní a nezpůsobilí ukázat se na svatých místech. Prý se nehodí k vyvolenému lidu, poněvadž by mohli zkazit dojem před Bohem.

Vytěsněním a odsunutím se situace postižených řešila odedávna. Vzpomeňte na dobu minulého režimu. Před převratem nebylo běžné vidět lidi na vozíčku či jinak postižené. Natož jim věnovat pozornost ve společnosti. Mezi Opavou a Ostravou se nachází rehabilitační ústav v Hrabyni. Obrovské zařízení kousek od hlavní cesty, ovšem schované v dolíku tak šikovně, že si ho sotva všimnete. Prostě aby ti nebožáci nebyli na očích. Pokud možno, aby na svých vozíčkách z toho dolíku vůbec nevyjeli. Tak byli odsunuti do ústraní, aby zdravým nekazili dojem ze života. Člověka až zamrazí, jak ještě doznívá necitlivé dědictví starověkých názorů. Slepí a chromí ať raději zůstanou doma. Žádné snížené obrubníky, žádné nízkopodlažní autobusy, žádná zvuková signalizace na přechodech. Ostatně netřeba chodit daleko – on ani

přístup do nejednoho našeho kostela není zrovna vzorem snadné schůdnosti.

A na začátku se dějí divy. *Přistoupili k němu v chrámě slepí a chromí, a on je uzdravil.* Koná se více než jen uzdravení. Postižení se odváží do chrámu. Nezůstávají před branou. Odvážili se na místo pro ně zakázané. Ježíš jim totiž dodal smělost a odvahu a oni pronikli přes neviditelnou společenskou hranici. Vstoupili do zapovězeného chrámu (či spíše se tam dobelhali a došátrali). Svým smělym vstupem dávají najevo: Pohleďte, vy ostatní, jsme tady! Počítejte s námi, patříme k vám. Nejsme pro Boha horší nežli vy zdraví a zdatní. Jsme jeden lid. Postižené naplnila důvěra v Ježíše. Důvěra, že on – Ježíš – překonává jejich nedostatky, že on je plnohodnotně přivádí k Bohu. A Ježíš jejich důvěru nezklamal. Přistoupili k němu, a on je uzdravil. Kristus jim vrátil váhu a místo ve společnosti. Už to nejsou podlidi, už to nejsou jedinci nábožensky méněcenní. Už mohou žít naplno. Mají rovnocenné místo mezi lidmi, mají nezpochybnitelnou hodnotu pro Boha. Takto dopadá Ježíšovo uzdravování: zbourané bariéry, zapojení do společnosti, volný přístup k Bohu.

Na začátku se dějí divy. Chromí chodí, slepí vidí. A děcka – děcka se věnují teologii! *Děti v chrámě volaly „Hosanna Synu Davidovu“* (15). Nikoliv dospělí a vzdělání, nýbrž děti se vzmohly na slovo. A na jaké slovo – výstižné, pravdivé, trefné. Hosanna Synu Davidovu. Jak na to ta děcka přišla? Kdo jim poradil? Kdo jim vysvětlil význam onoho zvláštního slovíčka hosanna, v němž se mísí prosba s chvalozpěvem? Inu, ony ty děti asi nepotřebovaly žádný učený výklad. Viděly Ježíše a zažily ho v akci. Spatřily, jak se v chrámě nasazuje pro Boží věc. Jak pomáhá potřebným. Ptáme se: je nutné vidět více, aby se bezelstného člověka zmocnila radost? Odpovězte si sami. Děti jásají a vykřikují větu, kterou zaslechly kdysi kdesi, vlastně docela nedávno a poblíž, při Ježíšově vjezdu do města (9). Hosanna Synu Davidovu! Možná to byla dětská hra, taková rozjivená taškařice plná poskakování a smíchu. Ale vadí to? Tahle nefalšovaná radost? Radost z Ježíše mezi námi, radost z Ježíše prosazujícího Boží království dnes, tady? Hosanna Synu Davidovu! Co více oslavného lze povědět na Kristovu adresu? Vždyť my sami při bohoslužbách říkáme a zpíváme totéž, jenom jinými slovy.

Na začátku se dějí divy. Chrámové prostranství zaplavuje vděk uzdravených a dětské halekání. Něco podobného chrám už dlouho nezažil. Kdoví, zdali kdy vůbec cosi takového zažil. Divy se dějí a vyvolávají neklid. *Když velekněží a zákoníci viděli jeho udivující činy i děti volající v chrámě, rozhněvali se* (15). Aparát se probudil. Náboženští úředníci a úředníčkové jsou na koni. (Na onom pověstném šimlu.) Před jejich zraky se odehrávají věci, na něž suché předpisy nestačí. Ježíšovy činy se přičítají se jejich smyslu pro pořádek. Pro jejich pořádek. „*Slyšíš, co to říkají?*“ dorážejí na Ježíše (16). Co čekali – že nemocní a postižení zůstanou natrvalo stranou? Že děti budou mluvit, až jim dospělí dovolí? Jenže co když právě lidé v nouzi a postižení touží po Bohu více nežli ti zajištění a zdraví? Co když se nedospělé děti radují před Pánem Bohem více nežli učenci a lidé tzv. rozumní? Kde je pro ně místo? No, kolem Ježíše přeci. Ježíš je přitahuje a uvádí do chrámu. Kristus všem odstrčeným zjednáva prostor před Boží tváří. Obhajuje jejich právo – naše právo – na přístup k Bohu; žalmovým veršem odráží námitky úředních nespokojenců. „*Nikdy jste nečetli: Z úst nemluvňátek a kojenců připravil sis chválu?*“ (16) Kvůli nízkému věku či zdravotnímu omezení nejsou pro Hospodina mimo hru. Nepodceňujte je. Oni dovedou věřit a vzdát chválu. Divy se dějí.

Ale co teď ten fíkovník? Když se Ježíš ráno vracel do města, dostal hlad. Spatřil u cesty fíkovník a šel k němu; ale nic na něm nenalezl, jen listí. I řekl mu: „*At' se na tobě na věky neurodí ovoce!*“ A ten fíkovník najednou uschnul. (18n) Je zarážející, jak zostra si Ježíš vyřizuje účty se stromem bez plodů. A ještě víc zaráží, že – podle poznámky v Markově evangeliu – Pán Ježíš tak činí na sklonku zimy, kdy fíky prostě nerostou. Kdopak by u nás chtěl v dubnu sklízet jablka? I na třešně se musí ještě pár týdnů počkat. Je bláhové v předjaří hledat na fíkovníku fíky. Těžko pochopit, co Ježíš vyvádí.

V prvním čtení jsme slyšeli, jak Jonáš brblal, když mu nad hlavou uschnul zelený přístřešek. Bylo mu líto lupení, ale s obyvateli Ninive lítost neměl. Řešil si vlastní malicherné potíže a zcela mu unikl dosah Božího slitování. Nepodobáme se trochu Jonášovi? Nepřehlízíme kvůli jednomu suchému stromu mnohem významnější poselství? Kopu Boží lásky a hromadu lidské radosti? Na začátku se totiž dějí divy. Slepí vidí, chromí chodí, děti odhalují Boha ve světě. Vše se točí kolem Ježíše.

Nebýt jeho víry, tak je všechno při starém. Nebýt Kristovy víry, tak se další víra nezrodí a divy se nedějí. Ano, řeč je o víře a o tom, co všechno víra očekává. Také příhoda s fíkovníkem vykresluje Ježíšovu víru. Hlavní ovšem není, že Pán Ježíš strom usuší, nýbrž že od stromu čekal pomoc. Ježíš přistoupil ke stromu ve víře, že na něm fíky objeví. Proč by se nemohly objevit, když jsou postižení uzdravováni a děti předhánějí dospělé? Jaký div je větší? Nachází-li Pán na fíkovníku jen listy, pak to znamená, že ten strom už není schopen fíky nést. Už skončila jeho plodná léta a teď je vyřízený. Neurodí se na něm ani v létě, natož v předjaří. Ať tedy raději uschne, je zavčas vykopán a na jeho místo ať vysadí nový strom, aby občerstvoval kolemjdoucí.

Sestry a bratři, fíkovník je znamením toho, co víra očekává. Fíky v zimě. Hory přemístěné do moře. Víra očekává uzdravení pro neuzdravitelné. Moudrost pro nemoudré, pro nedospělé. Víra očekává živého Boha mezi lidmi. Jsou to bláhová očekávání? Jsou to blahoslavená očekávání! *Amen, pravím vám, budete-li mít víru a nebudete pochybovat, učiníte nejen to, co se stalo s fíkovníkem.* (21) Nejde o nějaký měřitelný výkon víry, o niterné vypětí, které zapříčiní nemožné zázraky. Nic takového. Víra nezpůsobuje nemožné věci, víra nemožné věci očekává. Kdo pochybuje, počítá se skutečností. Jen se skutečností. Kalkuluje s takzvanou realitou, s tímto stávajícím světem. Kristus ale učí jiným kalkulacím a říká: *Věříte-li, dostanete všechno, oč budete v modlitbě prosit.* (22) Také víra počítá. Počítá se vším. Počítá s Bohem. Když se modlíme, počítáme hlavně s budoucností, která je otevřená. S budoucností, která připouští všechno možné i nemožné. Počítáme s královstvím, které je přítomné tam, kde Syn Davidův kolem sebe shromažďuje svůj lid, lid složený z dětí a lidí všelijak ochromených. Amen

MODLITBA

Ty, Bože, znáš naši víru. Znáš její rozměry, víš, na co si ve víře troufneme a před čím se třese strachy. Tvé možnosti jsou větší než naše možnosti. Uč nás s nimi počítat. Amen

PÍSEŇ č. 201 Když Mojžíš s lidem ztrápeným (648 Kristus je má síla)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Jako děti, když jdou za otcem či matkou, přicházíme, Bože, za tebou. Přicházíme se svou radostí i se vším, co nás tísní. Přicházíme se spoustou možností, a přesto stále v koncích. Přicházíme se strachem, ale nikoliv bez naděje. Přicházíme za tebou a přinášíme ti své myšlenky na lidi, s nimiž jsme spojeni, na nichž nám záleží, které máme rádi, a prosíme tě o pomoc.

Tvůj Syn, Ježíš, se v chrámě ujal odstrčených. Přimlouváme se za mnohé, kteří jsou sami a cítí se opuštěni, kterým nikdo nenaslouchá a kteří už vzdali svá očekávání. Vrať jim chuť vyhlížet a brát nové možnosti z tvých rukou. Nedopusť, abychom vedle sebe žili nevšímavě. Vyučuj nás vzájemné pozornosti, vcítění a trpělivosti.

Tvůj Syn Ježíš se v chrámě zastal dětí. Přimlouváme se za děti celého světa. Za ty, které vyrůstají v dostatku, lásce a pokoji, a hlavně za ty, kterým chybí láska, bezpečí a základní životní prostředky. Také za ty děti se přimlouváme, které jsou zneužnány a zneužívány. Prosíme, ať jim v jejich zjevné i skryté nouzi umíme pomáhat.

Přimlouváme se za lidi sebevědomé, smělé a jisté, kterým – jak se zdá – se všechno daří, kteří jsou bez větší námahy úspěšní a uznávaní. Prosíme, daruj jim pravý cit pro bližní a chuť dělit se o požehnání.

Přimlouváme se za všechny, kteří trpí vlastní bezmocí. Pamatuj svou posilou na nemocné, obzvlášť za nemocné z našeho společenství... Bud' s těmi, kterým nikdo nepomáhá, i s těmi, kterým nikdo nedokáže pomoci.

Dobrý Bože, utěšuješ nás, jak člověka utěšuje matka. Jsi velkorysý jako otec, který nechává své dítě jít a čeká, až se vrátí. Důvěřujeme tobě a svěřujeme ti své modlitby – hlasité i tiché.

Jako děti Boží modleme se společně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

*Viděl jsem jakoby jiskřící moře, planoucí ohněm, a viděl jsem ty,
kteří zvítězili nad dravou šelmou, nesklonili se před jejím*

obrazem a nenechali se označit číslicí jejího jména. Stáli na tom jiskřícím moři, měli Boží loutny a zpívali píseň Božího služebníka Mojžíše a píseň Beránkovu: „Veliké a podivuhodné jsou tvé činy, Pane Bože všemohoucí; spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů. Kdo by se nebál tebe, Pane, a nevzdal slávu tvému jménu, neboť ty jediný jsi Svatý; všechny národy přijdou a skloní se před tebou, neboť tvé spravedlivé soudy vyšly najevo.“ (Zj 15, 2–4)

POŽEHNÁNÍ

At' ti Hospodin žehná a chrání tě! At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv! At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem! *Amen*

PÍSEŇ č. 256 Ježíši krásný

NÉST KRISTA DO ATHÉN

VSTUPNÍ SLOVA

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého buď s vámi všemi.

Žalmista zpívá:

Dobrořečte, národy, našemu Bohu, zvučně rozhlašujte jeho chválu. Zachoval nás při životě, nedopustil, aby nám uklouzly nohy. (Žalm 66, 8–9) *Haleluja!*

PÍSEŇ č. 66 Nuž pojd'te a Bohu plesejte

MODLITBA

Pane a Bože, s jásotem a s vděčností přistupujeme před tvou tvář. Děkujeme ti, že nám nejsi daleko. Chválíme tě, neboť jsi okolo nás. Stvořil jsi svět, přírodu rozmanitou a krásnou, denně nás sytíš dobrými věcmi, provázíš nás ochranou a pomocí.

Děkujeme ti, že nám nejsi daleko. Chválíme tě, neboť jsi mezi námi. Nedržel sis od nás odstup, nýbrž v Ježíši Kristu jsi vstoupil do lidských starostí. Žil jsi s námi tělo na tělo a víš, jak bolí život.

Děkujeme ti, že nám nejsi daleko. Chválíme tě, neboť jsi v nás. Proti skleslosti a malodušnosti, kterých máme ažaž, působí tvůj podivuhodný Duch. Vane k nám nadějí a radost.

Prosíme, buď takto přítomen i dnes v tomto shromáždění, ať odsud odcházíme posílení a povzbuzeni do dalších dnů. Vždyť ti nejsme cizí, jsme tvými dětmi a jako tvé děti k tobě voláme. Buď tobě sláva.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je z Evangelia podle Jana, 15. kapitoly, prvních 8 veršů. Pán Ježíš Kristus zde říká:

Já jsem pravý vinný kmen a můj Otec je vinař...

KÁZÁNÍ

Základ kázání je ze Skutků apoštolských, 17. kapitoly, od verše 22. do 34.:

Pavel se tedy postavil doprostřed shromáždění na Areopagu a promluvil: „Athéňané, vidím, že jste v uctívání bohů velmi horliví...“

Athéňané a my. Athény a náš svět. Athénská minulost a naše současnost. Sestry a bratři, při bližším pohledu nalezneme společného více, nežli si na první poslech myslíme. Před sebou nemáme zaprášený příběh.

Athény byly hrdé město. Po staletí hrály v domácí i zahraniční politice významnou roli. Ze školních hodin dějepisu si toho většinou už moc nepamatujeme, ovšem jméno Athény patří bezpečně k tomu málu, co o starověkém Řecku víme. Tedy – Athény byly vůdčí silou tzv. peloponéských válek, svým demokratickým zřízením byly vzorem jiným městským státům, no a právě do Athén běžel z Marathonu posel se zprávou o vítězství nad Peršany. To byla dávná minulost.

Athény byly hrdé město. Až příliš hrdé pro svou dobu. Když Římané obsadili Řecko, měli oprávněnou obavu ze starobylého a slavného sídla. Snažili se je upozadit. Proto hlavním městem provincie Acháje učinili méně významný Korint, jen aby si Athéňané nemohli vyskakovat. Jenže tajemství athénskému úspěchu spočívalo v něčem jiném nežli v předním politickém postavení. Athény oslňovaly okolí nikoliv silou své armády, nýbrž silou svého ducha, silou myšlení. V Athénách se dařilo vědě. Různí učenci a myslitelé se zde usazovali a scházeli se uprostřed města na Areopagu k rozhovorům, k zaujatým disputacím i k vyostřeným hádkám. *Všichni Athéňané i cizinci, kteří tam pobývají, ničemu nevěnují tolik času jako tomu, že vykládají a poslouchají něco nového.* (21) Athény moudrostí oplývaly, takže vzniklo přísloví „Nosit sovy do Athén“. Což znamená konat cosi zbytečného, přebytného. Sova podnes symbolizuje moudrost, no

a přinášet další moudrost do Athén bylo stejně nepotřebné jako nosit dříví do lesa.

Athény byly hrdé město. Město hrdé na svou moudrost, na svou vzdělanost. Tak tomu bylo v 1. století našeho letopočtu, v době vzniku křesťanství. Město bylo dosud na vzestupu, jeho historie měla vyvrcholit teprve v dalším století. Athény – středisko tehdejší vzdělanosti. Harvard a Oxford v jednom. A do tohohle města moudrosti přichází apoštol Pavel. Do evropského města plného intelektuálů a vzdělanců přichází výrobce stanů odkudsi z Asie, z Orientu. Kolik toho Pavel znal z řecké filozofie? Nějaké povědomí jistě měl, ovšem vychováván byl především v židovské zbožnosti. Jeho hlavním učivem byla hebrejská Bible a doprovodná rabínská pojednání. S touhle výbavou se Pavel sotva mohl měřit s athénskými učenici. Jak se asi cestou do Athén cítil? Netřásla se mu kolena při pomýšlení na špičky tehdejší filosofie? Nekladl si ustarané otázky „Co já těm Athénanům povím?“ Nenapadlo ho Athénám se vyhnout a raději putovat venkovem po méně významných městech a tam mluvit k prostým lidem? A přece jde Pavel do Athén, třebaže ví o tamním náročném a kritickém posluchačstvu. Setkání s nimi se nevyhýbá. Nebojí se přemýšlení, nebojí se střetu víry a učenosti, vědy. Na rozdíl od mnoha současných křesťanů apoštol nepovažuje vědu za cosi automaticky protináboženského, co podkopává základy víry. Víra a přemýšlení patří k sobě. K víře patří zkoumání světa a ohledávání slov, jejich významů a poselství, jež z nich lze poskládat. Jen pomocí slov a myšlenek lze ve světě zvěstovat víru v Boha. Pavlova cesta do Athén nebyla omylem, nýbrž nezbytným krokem víry. Těhle výzvě se nedalo vyhnout.

Athény byly hrdé město. Do hrdého města tedy přichází apoštol. Hrdý apoštol, který ví, že má co nabídnout. Nebojí se jít s kůží na trh. Chce hovořit o moudrosti, kterou získal. Má za sebou zkušenost s hledáním smyslu života. Má za sebou ohromné úsilí domoci se naplněného života. A má za sebou objev, že požehnaný život není jeho vlastnoručním dílem, nýbrž že je nezaslouženým darem z Božích rukou. Pavel přichází s evangeliem. Nechce nést sovy do Athén, on tam chce vnést Krista. Ale třebaže jsou Athénané zvědaví na kdejakou novotu, Pavel je dobrou novinou evangelia vůbec nenadchnul. *Rozmlouvali*

s ním i někteří epikurejští a stoičtí filozofové, kteří se ptali: „Co nám to chce ten nedovzdělanec vykládat?“ (18)

Athény byly hrdé město. Hrdé a asi také pyšné. Když se jim někdo nezdál dost dobrý, dost na úrovni, tak mu to dali bez okolků najevo. „Jistě, měj si názor, jaký chceš, ale my tě vážně nebereme. Máme rádi svůj svět a ty se nám do něho nemíchej! Tvé pohledy a náhledy ruší náš zaběhaný způsob uvažování. Nehodí se nám do našich úvah.“ Apoštol Pavel s evangeliem narazil. *Jakmile uslyšeli o vzkříšení z mrtvých, jedni se mu začali smát a druzí řekli: „Rádi si tě poslechneme, ale až jindy.“ (32)* Čili jinak řečeno – jedni Pavla odmítli nezdvore, druzí zdvore, ale pokaždé to bylo odmítnutí.

Kde se stala chyba? Udělal apoštol něco špatně, když mluvil o Kristu? Dotknul se nějak necitlivě hrdosti hrdého města? Sestry a bratři, největším úskalím Pavlovy promluvy byla určitost. Jednoznačnost. Vyhraněnost. On nemlžil, nekroužil, neutápěl se v nezávazných průpovídkách. Pavel byl na vkus Athéňanů až příliš rozhodný. Vezměte si atmosféru, jaká ve městě panovala. Jeho obyvatelé se v souladu s tehdejší náboženstvím pojistili na všech stranách. V Athénách byly rozestavěny oltáře snad pro všechna známá božstva. Moudří Athénští moudře neponechali nic náhodě. Chtěli být zadobře s každým bohem a s každou bohyní. Od všeho trochu a nic pořádně. Žádná závaznost, jen přelétavost od jednoho k druhému. Žádný div, že *když Pavel shledal, kolik modlářství je v tom městě, velmi ho to znepokojovalo. (16)* Od izraelských proroků se naučil, že víra má být pevná, nepřelétavá. Víra se má spoléhat na jediného spolehlivého Boha. Jak měl Pavel mluvit k lidem, kteří božstva počítali na desítky, ne-li na stovky?

Pavel se postavil doprostřed shromáždění na Areopagu a promluvil: „Athéňané, vidím, že jste v uctívání bohů velice horliví. Když jsem procházel vašimi posvátnými místy a prohlížel si je, našel jsem i oltář s nápisem: ‚Neznámemu bohu‘. Koho takto uctíváte a ještě neznáte, toho vám zvěstuji.“ (22n) Apoštol využil pro svou řeč neobsazeného, jakéhosi záložního oltáře a vztáhl jej k izraelskému Bohu Stvořiteli, Otci Ježíše Krista. Dokud apoštol mluvil o stvoření, dokud mluvil o božském původu člověka, dokud mluvil o životodárné Boží péči, bylo všechno v pořádku. Dokud citoval řecké nábožné básně

„v něm žijeme, pohybujeme se, jsme“, „vždyť jsme jeho děti“, dokud citoval básníky, dokud hnal vodu na athénský mlýn, potud jej posluchači bez námitek sledovali. Ovšem jakmile přešel Pavel ke Kristu a k jeho vzkříšení, bylo zle. Hned byl oheň na střeše. Dokud vedl jen tak obecné řeči, nic se nedělo. Posluchači poslouchali. Nic je nerušilo, nic je nezavazovalo. Pavlova řeč je však řečí na tělo. Mluví o těle, mluví o celém člověku, tedy i o těla mrtvých vzkříšení. A to Athénané neměli rádi. Připadali si tak moudří a oduševnělí, že by se těla nejraději zbavili a odešli do jiných sfér. Pavel narušuje jejich sny o odložení těla. Posluchače naštvál a oni prostě odešli.

Athénané a my. Athény a náš svět. Athénská minulost a naše současnost. Podobností více, než se na první pohled zdá. Athény byly hrdé město. I naše civilizace je hrdá. Zakládáme si na vzdělání. Ceníme si informací a názorů. Což má rub i líc. Mudrci a mudrlanti všeho druhu docházejí sluchu. Řeči vedeme spoustu. Kdeco dovedeme přežvýkat na sto způsobů. Tucet pohledů se nám vynoří na každou věc. Kde zůstala pravda? Bojuje dnes ještě někdo za pravdu? Jsme ještě vůbec schopni zásadních rozhodnutí? Jako bychom se báli a pro jistotu si stavěli řadu oltářníků, na nichž – ovšemže nezávazně – skládáme své naděje. Dokud se vedou jen obecné řeči, dokud se nejde do hloubky života, dokud se jen těká, tak se shodneme s veřejným míněním. Nikde nic závazného. Dokud se provozuje jen povrchní brouzdání, jen lehkověrná představa o nesmrtelné duši, představa, která člověka rozporcuje na duši a tělo, o tělo se nestará a domnívá se, že duše jen tak vpluje do nesmrtelná, potud ano. Pokud se jen tak mluví o bohu, o tom, že je něco nad námi, tak to ještě jde. Ale jakmile začneme mluvit o Bohu jasně a jednoznačně, jakmile řekneme, že pravdivou k cestou k Bohu je Kristus, že má význam jasně se k němu přihlásit a vzdělávat se v jeho učení, pak souhlas okolí ztrácíme. Jsme moc určití, jsme příliš určití v éře nevyjasněnosti, nerozhodnosti a neurčitosti. Ale my se nemáme zač stydět.

Athény byly hrdé město. *Pavel od nich odešel. (33)* A opět můžeme dodat: hrdě odešel. Pověděl své vyznání. Zřetelně ukázal k Dárci života. Ke kmeni, z něhož jako ratolesti čerpáme. Že apoštol neskldil úspěch? Nedejte se mást masovými měřítky. *Někteří se k němu připojili a uvěřili; mezi nimi byl i Dionysios z Areopagu, žena jménem*

Damaris a s nimi ještě jiní. (34) Pavel nemluvil nadarmo. Neodkrýval svou naději zbytečně. Ano, má cenu věřit a víru předávat. Rozhodují se nikoliv zástupy, nýbrž jednotlivci. A tak tomu je i mezi námi. A tak tomu bude napořád. Amen

MODLITBA

Pane Bože, kolik slov musí být řečeno, abys byl správně zvěstován? Kolik času musí uplynout, aby lidé správně uslyšeli tvé evangelium? Nedal jsi nám přesný návod, co dělat. Dal jsi nám svého Ducha, abychom se radovali z tvé pravdy. Prosíme, obnov nás svým Duchem. Amen

PÍSEŇ č. 258 Můj Ježíš, mé je žití

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Jednotlivé prosby po slovech „K tobě voláme“ lze zakončit společnou prosbou „Pane, smiluj se!“

Dobrý Bože, vybavil jsi apoštola Pavla odvahou a výřečností, aby svědčil o Ježíši Kristu. I my vyrůstáme z jeho svědectví o Kristu, i my tobě v Kristově jménu přinášíme své prosby. K tobě voláme: Pane, smiluj se!

Daroval jsi nám ústa, Pane. Prosíme, obdař odvahou a výřečností také nás, ať tomuto pokolení, tolik roztěkanému a nezakotvenému, jasně ukazujeme, že Ježíš je dobrým rádcem na cestě života. K tobě voláme: Pane, smiluj se!

Daroval jsi nám rozum, Pane. Pomož nám jej užívat ke tvé slávě. Odejmi od nás strach z vědeckých poznatků, ze smělých myšlenek, z cizích názorů. Vždyť jsme zakořeněni v tobě a nic nás nevyvrátí. Uč nás umění diskutovat s druhými lidmi. K tobě voláme: Pane, smiluj se!

Daroval jsi nám srdce, které touží po bezpečí, po dobrém základě, na němž lze vystavět život. Prosíme o vnímavost vůči všemožným otázkám, jimiž lidé různé víry hledají smysl života.

Přiznávej se k jejich hledání a učiň nás jejich průvodci, abychom jim ukázali směr k moudrosti, naději a lásce. K tobě voláme: Pane, smiluj se!

Daroval jsi nám tělo, Pane. Není to jen nahodilá schránka pro vznešený obsah. My celí jsme tobě vzácní. Proto se přimlouváme za všechny, kteří trpí bolestmi a slabostmi těla. Buď posilou všem nemocným, buď lékem všem zraněným, buď domovem všem umírajícím. K tobě voláme: Pane, smiluj se!

Daroval jsi nám velikou lidskou rodinu. Prosíme, ať nikdo není se svou nouzí sám. Potěš smutné, ochraňuj ohrožené, upokoj zneklidněné. Prosíme za ty, kteří jsou nám obzvláště blízcí. K tobě voláme: Pane, smiluj se!

Jako tvé děti přinášíme tobě s důvěrou svou společnou modlitbu:
Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Moudrost pronikavě volá na ulici, vydává hlas na náměstích. Volá na nároží plném hluku, pronáší své výroky u vchodů do městských bran: Dokdy budete, vy prostoduší, milovat prostoduchost, dokdy posměvači budou mít zálibu v posmívání, hlupáci poznání nenávidět? Obratě se, když vám domlouvám. Hle, nechám na vás proudit svého ducha, uvedu vám ve známost svá slova. (Př 1, 20–23)

POŽEHNÁNÍ

Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní. Amen

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dáti

SEZNAM ČTENÍ PÍSMAT SVATÝCH

		strana
1. Mojžíšova	1,1–2,3	40
1. Mojžíšova	3,6–21	1
1. Mojžíšova	18,20–32	59
2. Mojžíšova	23,1–9	34
5. Mojžíšova	8,2–10	65
5. Mojžíšova	20,8–20	28
2. Samuelova	15,1–6.13–29	71
Žalmy	115	78
Příslloví	31,3–31	53
Jeremjáš	31,31–34	65
Jonáš	4,5–11	84
Marek	9,2–13	14
Lukáš	18,1–8	8
Jan	15,1–8	91
Římanům	12,1–8	46
Židům	11,1–2.29–39	20

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
1. Mojžišova	1,1–2	40
2. Mojžišova	1,8–22	46
2. Samuelova	15,30–32	71
1. Královská	18,25–29	78
Příslloví	31,10–30	53
Matouš	21,14–22	84
Matouš	22,15–22	59
Matouš	26,26–29	65
Lukáš	10,25–37	34
Lukáš	11,5–13	8
Skutky	17,22–34	91
Římanům	6,22–23	28
Židům	4,12–13	1
Židům	13,7	20
2. Petrova	1,16–19	14

OBSAH

		strana
1. Boží slovo	Petr Gallus	1
2. Čím spíše	Petr Gallus	8
3. Držme se milovaného Božího Syna	Emanuel Vejnar	14
4. Vzpomínejte na vůdce (Mistr Jan Hus)	Ludvík Klobása	20
5. Pro koho pracujete	Aleš Mostecký	28
6. O blízkosti	Jana Hofmanová	34
7. Na počátku	Lenka Ridzoňová	40
8. Co se dá ustát	Magdaléna Trgalová	46
9. Chvála ženy statečné	Anna Lavická	53
10. Spor o daň císaři	Filip Susa	59
11. Ježíš nás učí děkovat (Díkůčinění)	Tomáš Trusina	65
12. David ustupuje Abšalómovi	Jiří Gruber	71
13. Na všechno s humorem	Jiří Gruber	78
14. Víra očekávající	Jiří Tengler	84
15. Nést Krista do Athén	Jiří Tengler	91

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelická v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce
Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne
OPUS v.d.i., Janáčkovo nábřeží 1075/27. 150 00 Praha 5. Objednávky přijímá a rozšiřuje
ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce 224 999 236,
e-mail: frankova@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>